

ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ЗА ГРАД ЗАЈЕЧАР

I. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА

Анализа постојећег стања

Географске и административне карактеристике: Град Зајечар се налази у централном делу Тимочке Крајине и обухвата Зајечарску котлину, источни део Црноречке и северни део Књажевачке котлине, као и јужне делове Неготинске Крајине. Град Зајечар, географски, административни, политички и културни центар Зајечарског управног округа, налази се у Зајечарској котлини на 11 км од границе са Бугарском у међуречју и на саставцима Црног и Белог Тимока. На територији Града Зајечара преовлађује брдско-планинско земљиште, са зајечарском котлином у центру. Територију града Зајечара пресецају Црни и Бели Тимок, који се код Вражогрнца спајају у Велики Тимок. Ова три Тимока чине основу речног система Тимок, који чини основу хидрографске мреже овог краја. Поред њих, територију пресецају мање речице (Лубничка река, Ленувачка река, Горња Бела Река, Ласовачка река и др.) На територији града нема природних језера, али постоје вештачка (акумулациона) језера: Грлишко, Рготско и језеро Совинац. Грлишко и језеро Совинац служе за водоснабдевање, док је Рготско језеро настало сакупљањем воде у ископима (мајданима) кварцног песка код села Рготине. На територији Зајечара позната су два термоминерална извора: Гамзиградска Бања и Николичево.

Табела 1. Зајечар: општи географски подаци (статистички годишњак 2013)

Број насеља	42
Број становника	59461
Површина	1069 км ²
Удаљеност од главног града	240 км

Природни услови и животна средина: Основне карактеристике стања животне средине у региону града Зајечара могуће је процењивати на основу различитих критеријума. Посматрано са становишта питања која се односе на животну средину, специфичности региона одређене су највећим делом, географским положајем региона, природним богатствима и наслеђем индустријског развоја. Посебан значај питања која се односе на животну средину произилази из чињенице да су сва четири „стратешка

приоритета развоја“ региона - 1) пољопривреда и прерада хране, 2) енергетика заснована на обновљивим изворима енергије, 3) туризам и 4) експлоатација и прерада минералних сировина, непосредно повезани са проблемом животне средине, и то највећим делом као узроци постојећег стања. Имајући у виду да се стратешки приоритети развоја региона највећим делом поклапају са приоритетима привредног развоја државе у целини, нема дилема да решавање појединих питања у области животне средине зависи од мера и инструмената у различитим секторским политикама с једне стране, односно да у значајној мери зависи од мера које се предузимају на националном нивоу. Основна ограничења у погледу квалитета животне средине и природних вредности у региону су:

- Присуство тешких метала у ваздуху и земљишту
 - Испуштање јаловине у водотокове
 - Непостојање интегралног мониторинга, посебно у погледу загађења земљишта, ваздуха и воде као и буке на локацијама рударско металуршких активности, инфраструктурних коридора, квалитета воде у рекама, и излива одпадних вода индустријских постројења
 - Инфраструктурна неопремљеност
 - Евакуација комуналног и опасног одпада и његово слободно депоновање у сеоским срединама
 - Утицај пољопривредне производње на квалитет земљишта
 - Економска неразвијеност и низак квалитет живота и животног стандарда и др. Ипак, према проценама, стање животне средине у региону града Зајечара се може означити као хетерогено. Планина Тупижница, северозападни обронци Старе планине, планина Дели Јован као и друга брдско планинска подручја представљају еколошки понос регије. С друге стране тешко су девастирана подручја око тока Борске реке изазване експлоатацијом минералних сировина и прерадом руде у Бору. Најзначајнија питања у области животне средине су:
 - Квалитет вода
 - Стање земљишта
 - Управљање отпадом.
- Анализирајући квалитет вода на територији града Зајечара морамо да узмемо у обзир следеће водне ресурсе:
- Реке Црни, Бели и Велики Тимок са својим сливовима
 - Акумулацију „Грлиште“ са сливом,
 - Акумулациона језера: Совинац, Воденичка река и Чокарешка река
 - Црни, Бели и Велики Тимок са својим сливовима.
- Река Тимок је прекогранична река. Већи део слива налази се у Србији (4.607 км² или 98%), док је мањи на територији НР Бугарске (93 км² или 2%). Најниводнији део реке чини 17,5 км дугу државну границу Србије и Бугарске. Слив Тимока припада сливу Црног мора, који покрива највећи део територије Србије. Према стандардној географској подели Србије (Марковић 1970), слив је смештен у источној Србији. Река Тимок је последња притока Дунава у Србији и настаје спајањем Белог и Црног Тимока низводно од града Зајечара. Дужине је 85 км док је просечан нагиб око 1%. Најзначајнија притока на сектору је Борска река. Долина реке Тимок је прилично уска, осим непосредно након спајања Црног и Белог Тимока и у Неготинској котлини, где је речно дно нестабилно, са многим меандрима. Река Црни Тимок извире на платоу Кучајских планина. Просечан пад терена у сливу је око 2,6%. Водоток је дугачак 90 км и тече у правцу запад-исток. Бели Тимок настаје на месту спајања Трговишког и Сврљишког Тимока, у близини Књажевца. Дужина му је 50 км, док је просечан нагиб слива око 1,84%. Слив Тимока одликује се хетерогеним рељефом. Према резултатима мониторинга квалитет воде на локалитетима мониторинга је, углавном, у границама II и III класе, са вредностима појединих параметара које индикују IV класу. Ови резултати указују на незадовољавајући квалитет воде.
- Разноврсност флоре и фауне: Регион је хетероген према укупним природним карактеристикама. Разноврсност климатских прилика, разуђеност рељефа, опсег надморске висине као и утицај околног подручја, доприносе значајној биолошкој разноврсности на појединим подручјима слива Тимока. Равничарски предели и интензивно коришћење земљишта условили су значајне промене у природним стаништима у доњем делу слива Тимока. Последњи остаци шумске вегетације очувани су у уским појасевима и зонама дуж реке. Обале реке су ограничено доступне људима јер представљају граничну зону. Деградација земљишта: Преко 4.000 хектара најплоднијег пољопривредног земљишта уз Борску реку и Велики Тимок у Србији и у Бугарској јако је загађено тешким металима и другим токсичним материјама, због рударске индустрије. Постоје стари планови за рекултивацију контаминираних земљишта, али су фондови за имплементацију несигурни. Вода је један од најважнијих природних ресурса чији се недостатак већ региструје у многим деловима света. Због тога је од великог значаја заштита расположивих вода од загађивања, као и њихово рационално коришћење. Систем за водоснабдевање града Зајечара и појединих сеоских насеља састоји се из два изворишта акумулације "Грлиште" и карстно врело "Тупижница" и постројења за пречишћавање воде и резервног изворишта - бунара у приобаљу Белог Тимока. Акумулација "Грлиште" као део система за водоснабдевање града Зајечара и околних сеоских насеља формирана је као површинска акумулација у коју се уливају Ласовачка и Ленвачка река. Вода из акумулације се гравитационо допрема до постројења за

пречишћавање воде где подлеже комплетном третману пречишћавања (предхлорисање, таложење, озонирање, филтрација и нормално хлорисање), док се вода из карстног врела "Тупижница" и вода из бунара у приобаљу Белог Тимока само хлорише. Квалитет воде у притокама акумулације: Притоке

акумулације за водоснабдевање "Грлиште" - Ласовачка и Леновачка река понекад пресушују током лета.

У пролећном периоду, када ове реке имају највећу количину воде, концентрације фосфора и азота које доспевају у акумулацију су највеће (дневне количине унетог азота могу износити 600 до 800 кг а фосфора до 100 кг) што доводи до погоршања квалитета воде и изазива бујање алги у летњем периоду. Испитивања су показала да су Ласовачка и Леновачка река знатни загађивачи акумулације. То је и разумљиво обзиром да ове реке до свог улива у акумулацију пролазе кроз сеоска насеља у којима није регулисан проблем отпадних вода и одлагање чврстог отпада (Лесковац, Горња Бела Река, Леновац, Ласово и Врбовац). Акумулације "Совинац", "Чокарпш" и "Воденичка река", акумулације "Совинац", "Чокарпш" и "Воденичка река" су наменски изграђене акумулације и користе се за наводњавање. Укупан капацитет ових акумулација је 600 000м³. • Стање земљишта Основне карактеристике земљишта на подручју општине су: - Смоница је плодно земљиште, тешког механичког састава, реакције земљишта 5-6 пх, сиромашно фосфором, средње обезбеђено калијумом и добро обезбеђено хумусом. - Смеђе кисело земљиште је лако земљиште, плитко, сиромашно НПК, киселе реакције земљишта. - Алувијална земљишта су лака за обраду, добро обезбеђена хранљивим састојцима и погодна за производњу интензивних култура. Зајечарска општина се налази у континенталном климатском појасу. Клима је влажно умерена, са топлим и сувим летом и умерено хладном зимом, што указује да општина има умерено континенталну климу. У коришћењу пољопривредног земљишта на подручју територије града највећи проблем су демографска кретања и недостатак радно активног становништва у селима за бављење пољопривредом. Због наведеног је велики део пољопривредног земљишта запарложен и не обрађује се. Један од великих проблема општине је деградација пољопривредног земљишта у долини Тимока као последица испуштања отпадних вода од стране РТБ Бор, чиме је заприћено и угрожено 3.000 ха најплодније земље. • Климатске карактеристике Град Зајечар се налази у континенталном климатском појасу. Клима је влажно умерена, са топлим и сувим летом и умерено хладном зимом, шта указује да Зајечар и околина имају умерено континенталну климу. Најхладнији месеци су у просеку јануар (са просечном температуром ваздуха 0,8 °С) и фебруар, а најтоплији јул (са просечном температуром ваздуха 22.6 °С). У последњој деценији клима је се знатно изменила. Присутне су њене варијације које указују да више нема прецизног временског периода у којем траје зима или лето, као што је то било раније. Сада су летњи месеци изузетно жарки са дневним температурама које достижу и до 40°С док су ноћи у просеку свеже. По тој разлици дневне и ноћне температуре у току лета, сувим и жарким летима клима у овом крају све више поприма обележја пустињске климе. Зиме су благе и са мало падавина, али у појединим периодима температура силази и преко 15°С испод нуле. У зајечарском басену дувају ветрови слични кошави, најчешће североисточни, док повремено дувају ветрови са правца Карпата и Старе планине. Ветрови су најчешћи у пролеће и јесен. Град се јавља ретко. Велика оштећења објектима нанео је град у августу 2002. Сваке године забележи се штета мањег обима од последица града. Заштиту од града спроводи Републички хидрометеоролошки завод, преко мреже противградних станица које су распоређене по зајечарским селима. Током године укупне падавине у просеку износе 608.7 мм. Присутне су њене варијације које указују да више нема прецизног временског периода у којем траје зима или лето, као што је то било раније. Сада су летњи месеци изузетно жарки са дневним температурама које достижу и до 40°Ц, док су ноћи у просеку свеже. По тој разлици дневне и ноћне температуре у току лета, сувим и жарким летима, клима у овом крају све више поприма обележја пустињске климе. Зиме су благе и са мало падавина, али у појединим периодима температура силази и преко 15°Ц испод нуле.

Стање и трендови у руралном подручју

Демографске карактеристике и трендови: Становништво је најважнији фактор укупног развоја Града. Зајечар карактерише процес демографског пражњења. Укупан број становника константно се смањује, посебно број радно способног становништва и младих. Град Зајечар обухвата једно градско и 42 сеоска насеља у којима, према попису из 2011.год, живи 59.461 становника. Територија града Зајечара обухвата 29.47% територије Зајечарског округа, као и 1.21% од укупне територије Републике

Србије. Изузев самог града сва остала насеља су сеоска. У погледу броја становника и величине сеоских насеља ова села су различитог типа. Према броју становника, највећа насеља су: Велики Извор (2.399), Грљан (2.379), Звездан (1.602), Рготина (1.452), Вражогрнац (1.069) и Велика Јасикова (819), док на другој страни нека насеља имају близу стотинак становника: Лесковац (80), Прлита (90), Јелашница

(100) итд. Према попису из 2011 градско насеље Зајечар има укупно 38.165 становника, што чини 64.18% од укупног броја становника Зајечарског округа, а са 0.83% у укупном броју становника Републике Србије. Знатније смањене градског становништва последица је значајнијих миграција градског у односу на сеоско становништво у граду. Имајући у виду негативну стопу природног прираштаја може се закључити да је укупно смањење становништва последица негативног природног прираштаја, а да је знатније смањење градског у односу на сеоско становништво последица веће склоности градског становништва ка миграцији (пре свега младих људи) према већим центрима или иностранству. Густина насељености у урбаној зони износи чак 393 становника на км², док је у селима свега 22 становника по км². Демографску слику Зајечара карактеришу смањење природног прираштаја, неповољна миграциона кретања, старење становништва као и смањење броја радно активних становника, а све то за последицу има демографско пражњење ових простора. Овај тренд је посебно изражен у руралном подручју, пре свега у селима подтупижничког реона и селима која се граниче са општином Неготин, на северу Зајечарског округа.

Табела 2. Општи подаци о насељима и катастарским општинама, 2012

	Општина	Округ
Број насеља	42	173
Просечна величина насеља км ²	25,4	20,9
Број градских насеља	1 (5М3)	5
Број осталих насеља	42	170

Диверзификација руралне економије: Одржање и побољшање социјалних и економских услова живота, посебно у удаљеним руралним областима која су највише погођена депопулацијом, и на тај начин осигурање животности села, јесте основни циљ дивезификације руралне економије. Инвестирање у руралну економију и у руралне заједнице је од виталне важности за повећање квалитета живота у руралним областима, преко побољшаног приступа основним јавним услугама и повећању могућности за запошљавање и samozапосљавање становништва руралних подручја, а посебно младих људи и жена. Прављење руралних подручја атрактивнијим такође тражи промоцију одрживог раста и генерисање нових могућности, као и олакшање приступа новим информационом и комуникационим технологијама. Диверзификација самих пољопривредних газдинстава ка непољопривредним активностима, помоћ за непољопривредне активности и јачање веза између пољопривреде и других сектора руралне економије имају посебно важну улогу у томе. Пад броја запослених је, пре свега, последица решавања проблема вишка запослених у зајечарским предузећима. Овај процес чији су покретачи транзиција и приватизација није само са негативним последицама (повећање броја незапослених и стварање социјалних тензија), већ има и позитиван импулс на повећање продуктивности и ефикасности привреде. Неопходно је напоменути да је реални број незапослених вероватно мањи од приказаног због чињенице да се значајан број становника града Зајечара бави пољопривредом или неким обликом сиве економије (трговина или неке производне делатности у радњама које нису регистроване). Према попису из 2011. године од укупног броја евидентираних незапослених лица 5122 лица су она са претходним радним искуством а 2279 се први пут запошљава. Највећи број привредних субјеката који послују на територији Зајечара су мала и средња предузећа. Тренутно, након пропадања, затварања или приватизације већине великих предузећа, локална привреда се своди на већи број мањих и средњих предузећа која, лагано али сигурно, почињу да послушују потребе тржишта, што локалног, што регионалног, државног и међународног и крећу да одговарају на те потребе. Највећи број МСП-а се бави управо трговином, угоститељством и услугама али су заступљени и у другим сферама привреде (здравству, стоматологији, ветерини, информисању и др.).

Рурална инфраструктура: У периоду који је иза нас реализовани су бројни пројекти из области комуналне инфраструктуре, социјалне политике, пољопривреде, културе и спорта. Град Зајечар је заједно са Републиком Србијом и ЈП “Путеви Србије”, у претходном петогодишњем периоду уложио више од 500 милиона динара у сређивање локалних и државних путева. Тренд оваквих инвестиција биће настављен и у наредном периоду. Саобраћајна инфраструктура је релативно очувана и у солидном стању

у селима која су позиционирана уз магистралне путеве Зајечар-Неготин, Зајечар-Ниш и Зајечар-Београд. Међутим, села која су удаљена од ових главних саобраћајница, а удаљена и од града имају веома дотрајалу путну мрежу, а самим тим и отежану саобраћајну комуникацију. Ту, пре свега спадају села у подтипичком реону – Ласово, Леновац, Лесковац, Бела Река, Мариновац и Заграђе, затим села у подножју планине Дели Јован – Глоговица, Дубочане и Мала Јасикова, као и села која се граниче са општином Неготин – Метриш, Кленовац, Брусник и Табаковац. Мрежа атарских путева је услед неадекватног одржавања у прилично лошем стању. У претходне две године уложена су значајна средства у асвалтирање пута у дужини од 24 км између села Вратарница-Заграђе-Мариновац-Врбица-Селачка где је изграђена нова путна мрежа. На потезу села Салаш-Глоговица-Дубочане-Мала Јасикова урађен је нови асвалтни пут у дужини од 18 км. У многим селима урађена су асвалтирања краћих деоница које су биле у лошем стању јер годинама уназад није било улагања у сеоску путну инфраструктуру у овом делу Србије. Локална самоуправа у сарадњи са Министарством пољопривреде и заштите животне средине улаже у поправку и санацију атарских путева. Водоводну мрежу из градског водовода имају следећа села: Леновац, Горња Бела Река, Лесковац, Грлиште, Грљан, Вратарница, Вражогрнац, Рготина, Трнавац, Николичево, Чокоњар, Јелашница, Шљивар, Лубница, Планиница, Звездан, Гамзиград, Гамзиградска Бања, Велики Извор, Халово, Градсково и Шипиково. Остала сеоска насеља имају своје интерне водоводне мреже, које су углавном грађене пре више деценија и функционишу са више или мање проблема. Зајечар са околином има све природне услове за развој пољопривреде. У долинама река Црни и Бели Тимок изразито плодно земљиште и могућност наводњавања омогућавају развој ратарства (у оквиру њега и повртарства), док брдско- планинско земљиште (подтипичички крај, обронци Дели Јована и др.), са великим бројем пашњачких површина, омогућавају успешан развој сточарства. Богатство шума и ловних подручја омогућавају развој лова, док је риболов заступљен на акумулационим језерима и рекама. У новије време граде се и приватни рибњаци за узгој рибе. Пласман производа је могућ у великим потрошачким центрима (Зајечар, Бор, Неготин, Књажевац), који су на кратким удаљеностима од пољопривредних рејона и повезани путном и железничком мрежом.

Показатељи развоја пољопривреде

Пољопривредно земљиште: Укупне земљишне површине на подручју града Зајечара износе 106.807,81 хектара од којих пољопривредне површине чине 68.950,78 хектара или 64,6% укупне површине територије града Зајечара. Од укупне површине расположивог пољопривредног земљишта (61.625 ха) код РПГ, 30.742 ха (44,6%) је у коришћењу и налази се код 6.165 регистрованих пољопривредних газдинстава. Од овог броја газдинстава чак 1876 газдинства има парцеле до 2.0-5,0 ха (укупне површине 6,276 ха). Парцеле величине 5,0 до 10,0 ха има 1437 газдинства и оне чине укупно 10202 ха. Парцеле мање од 1,0 ха има 1279 газдинстава и оне чине укупну површину од 752 ха. За територију Зајечара карактеристичан је велики број типова и варијетета земљишта. Међу овим доминирају смонице, алувијални наноси, смеђа кисела и лесивирани земљишта, псеудоглеји, планинска и кречњачка земљишта. Поред ових, присутна су и земљишта оштећена отровним гасовима и флотацијским материјалом. У зависности од типа, начина експлоатације и пољопривредне културе која се узгаја, плодност је различита. У целини, земљишта су слабо обезбеђена калцијумом, слабо киселе реакције, слабо до средње обезбеђена хумусом. Садржај фосфора и калијума у земљиштима варира у широким границама, а најчешће су средње, или слабо обезбеђена.

Табела 3. Земљиште - подела по намени (*Попис пољопривреде 2012)

ЗАЈЕЧАР - земљиште	ха
Пољопривредно земљиште коришћено и некоришћено	106.807 ха

Пољопривредно расположиво земљиште код РПГ		68.950	ха
Пољопривредно земљиште у коришћењу код РПГ		61.625	ха
1.	Оранице	21.225	ха (5469рпг)
2.	Ливаде	7.852 ха (3840рпг)	
3.	Виногради	463 ха (2565рпг)	
4.	Воћњаци	984 ха (2255рпг)	
5.	Шуме	14.856	ха

Вишегодишњи засади: Од вишегодишњих засада најзаступљенији су воћњаци и виногради. Воћњаци се простиру на око 1.100 хектара са следећом заступљеношћу воћних врста: Вишња око 350 хектара, шљива око 300 хектара, јабука око 150 хектара, ораси око 60 хектара, крушка око 50 хектара, кајсије око 30 хектара, лешници око 30 хектара. Све остале воћне врсте су на преосталих 130 хектара. У задњих неколико година примећено је интензивно повећање парцела под воћем. Тренутно влада велико интересовање за формирање нових воћњака и то углавном код газдинстава која се до сада нису интензивно бавила воћарством. Ако се сагледа структура воћњака код РПГ од 2255 РПГ који се баве воћарством или виноградарством на површини од укупно 983 ха од којих на 595 ха су воћњаци плантажног типа, а на 388 ха екстензивни тип воћњака. Што се сортимената тиче кад је у питању вишња преовлађује Обличинска, у засадима шљива највеће површине заузима сорта Стенлеј, код дуња највише су заступљене сорте Лесковачка и Врањска. Део површина под вишегодишњим засадима налази се у компанијама које послују на нашем простору. У околини града Зајечара послује успешна компанија "Делта аграр" која је засновала најсавременије опремљене воћњаке на преко 250 ха. Поред клупских сорти јабука, у воћњаку се налазе и засади трешања на око 31 ха, стоног грождја на 9 ха, брескви и шљива на мањим површинама. У току 2021године у "Делта аграр" компанији у Зајечару отворена је прва фаза нове хладњаче за складиштење јабука и трешања. По завршетку изградње хладњача ће имати укупни капацитет 20.400 т, и површину 26.000 м² (управна зграда, простор за калибрацију и паковање и расхладне коморе). Основна карактеристика воћа са нашег поднебља, је управо висок проценат шећера, а то му даје изузетну слаткоћу и изврстан укус. Виногради заузимају 463 хектара и од тога на 11 хектара се гаје сорте са географским пореклом, на 411 ха остале винске сорте и на 41 ха сорте за јело. Иако је виноградарство маргинална грана пољопривреде на територији града Зајечара, чињеница да се ова територија граничи се две познате винске регије – Неготинском и Књажевачком, као и чињеница да су климатски услови као и земљиште јако добри за бављење овом граном пољопривреде, потенцијали за развој винарства и подрумарства су велики. Крмно биље по попису 2011 год заузима 5900 ха код 3191 рпг.

Табела 4. Воћњаци по типу производње (*Попис пољопривреде 2012)

РПГ - 2255	Воћњаци (ха)
Укупно	983 ха
Плантажни	595 ха
Екстензивни	388 ха

Сточни фонд: Сточни фонд на територији града Зајечара је већ деценијама у константном опадању. Депопулација руралне средине на нашој територији као последицу носи и смањење сточног фонда. По попису пољопривреде из 2012 године 6.442 комада говеда чува 1.781 газдинство, а од тога 905 газдинства имају 1 или 2 комада, а само 23 газдинства чува 20 и више говеда. Такође 17.756 свиња се чува у укупно 3.664 газдинства. Од тог броја 1.548 газдинства чува 1 или 2 комада, а само 6 газдинства чува преко 50 свиња. Због појаве Афричке куге свиња на фарми свиња компаније "Делта аграр" уништено је у 2021 години око 19000 свиња. Појава ове болести значајно је утицала на смањење популације свиња на простору села Зајечарске општине. Овце се чувају у 1.888 газдинстава и има их 14.180 комада. Од тога 1.247 газдинства чува од 3 до 9 грла, више од 50 грла чува само 10 газдинства а од њих само 2 газдинства имају стада са више од 100 оваца. Живина се чува у 4.321 газдинству а од тога у 4.024 газдинства имају јата мања од 50 грла. Само 5 газдинства има јата већа од 1.000 грла. Из овога се лако закључује да велики број газдинстава стоку чува углавном за своје потребе и производи врло

мале вишкове за продају. Нови попис пољопривреде показаће реалне податке о стању сточног фонда у зајечарским селима. Веома је битно напоменути да су услови за равој сточарства на овој територији изузетни. На брдовитим пределима са надморском висином између 250 и 1.100 метара, на падинама Тупижнице, Дели Јована и малим делом Мироча и Старе планине, су велика пространства изузетних пашњака и ливада на којима се некад чувало десетак хиљада грла стоке. Умерено континентална клима и довољно воде на тим пределима употпуњују те услове и чине их изузетно повољним за сточарску производњу.

Табела 5. Број грла стоке (*Попис пољопривреде 2012)

Говеда	7.804 грла
Свиње	37764 грла
Овце	14180 грла
Живина	102295

Механизација, опрема и објекти: Застарела и дотрајала механизација, недостатак савремене опреме

и стари и нефункционални објекти су велика кочница и велики баласт у пољопривредној производњи. Од око 4.358 регистрованих пољопривредних газдинстава око 4.200 домаћинства поседује 9.235 трактора. Међутим само 88 комада је млађе од 10 година. Највећи број трактора је старости преко 20 па и преко 30 година. Комбајне има око 420 домаћинства. Од 498 комбајна, 491 комад је старији од 10 година. Са осталом механизацијом је још лошија ситуација. Осим плугова којих има 4.542 комада и приколица којих има 4.014 комада све остало је у веома малом броју. Тако берача кукуруза има само 140, сетвоспремача само 120 (од тога 108 старије од 10 год), растурача минералног ђубрива 1.026, растурача стајњака само 81, сејалице 1.891, прскалице 1.258, косилице 2.840 итд. Поред тога што су ове прикључне машине старе, амортизоване и углавном мале има их и у недовољном броју у односу на број газдинстава. Слична је ситуација и са другом опремом. Према попису пољопривреде 2012 г. на територији града Зајечара налази се 630 пластеника и 2 стакленика. Објекти за чување стоке су углавном стари више деценија, мали и нефункционални. зато је један од циљева овог програма управо и побољшање капацитета пољопривредних газдинстава и боља опремљеност јер је све теже обезбедити радну снагу и све је већа потреба за савременом прикључном механизацијом у пољопривредној производњи.

Табела 6. Објекти за смештај стоке на газдинству (*Попис пољопривреде 2012)

Тип објекта	Број објеката	Капацитет објекта
Објекти за смештај говеда	4.541	33714
Објекти за смештај свиња	4932	54035
Објекти за смештај кока	3147	313196
Објекти за смештај машина	2855	
Амбари	3713	64464
Силоси	43	42153
Објекти за силажу	201	21684
Остали објекти	1763	36735

Радна снага: Све послове на газдинствима обављају углавном чланови газдинстава. Веома мали, незнатан број газдинстава, узима додатну радну снагу и то сезонског типа, у време бербе на пар дана и слично. На половини газдинстава послове обавља 1 или 2 лица, на око 1.950 газдинстава послове обавља 3 до 4 лица, а на преосталих око 400 газдинстава послове обавља 5 и више лица. Ниво обучености радника на газдинствима се углавном своди на пољопривредно искуство стечено праксом, и то је случај на више од 4.000 газдинстава. На свега 118 газдинстава послове обавља лице које је завршило средњу пољопривредну школу, на само 103 газдинства послове обавља и лице које је завршило вишу или високу пољопривредну школу. На 214 газдинстава послове обављају и лица која

су завршила неки курс у области пољопривреде. Недостатак или мали ниво пољопривредног образовања у смислу савремених технологија у пољопривреди је велика препрека и велики проблем у добијању бољег и квалитетнијег пољопривредног производа по нижој производној цени. Када је у питању старосна и образовна структура лица која живе на селу и баве се пољопривредом можемо рећи да је она веома неповољна. Углавном се ради о старијим лицима која су при крају своје радне способности и имају основно или средње образовање. Дакле, када је у питању радна снага на селу може се закључити да је она незадовољавајућа како по броју тако и по образовној и старосној структури.

Табела 7. Газдинства према броју чланова и стално запослених на газдинству

(*Попис пољопривреде 2012)

Град Зајечар	Укупно пољопривредних газдинстава	Укупно РПГ	1-2 лица	2-4 лица	5-6 лица
*РПГ	6165	4196	3815	1963	358

Структура пољопривредних газдинстава: Пољопривредна газдинстава регистрована на територији града Зајечара, којих има 4196, обрађују укупно око 31.000 хектара. Највећи број газдинстава има у свом поседу од 2 до 5 хектара, разбацаних на мање парцеле којих у просеку има шест, што такође представља велики проблем у пољопривредној производњи. Највећи број газдинстава се бави пољопривредом за своје потребе или производњом врло малих вишкова, што производњу чини скупом и нерентабилном. Највећи број газдинстава је „сваштарског“ типа, без примарне пољопривредне гране, тако да су лица која обављају радне задатке на газдинству радно ангажована и до 14 сати дневно и баве се и ратарством, повртарством, сточарством, воћарством и др.

Производња пољопривредних производа: Територија града Зајечара је врло погодна за воћарску производњу што су пољопривредници и сами увидели па су у задњих пар година дуплирани засади вишње а перманентно се повећавају и засади шљиве, јабуке, дуње. Треба напоменути да је град Зајечар у прошлости био значајан произвођач купине и за ову воћну врсту постоје одличне предиспозиције али на жалост ова производња је у приличној мери уништена. Што се тиче повртарске производње она је на веома ниском ступњу технолошког и техничког развоја, па су и поред врло добрих услова у долини река Црни Тимок, Бели Тимок и Тимок произведене количине толико мале да не подмирују ни домаће локално тржиште. Град Зајечар је био значајан произвођач меса и велики извозник јунећег, свињског и овчег меса. У сеоским срединама је приметна експанзија узгоја оваца и коза и већа потражња за прерађевинама од козјег млека. Пошто постоји велики број напуштених пашњака који дуго година нису третирани никаквим хемијским средствима, врло је лако организовати органску производњу меса. Треба нагласити да сточарска производња има традицију у овим крајевима јер се велике површине земљишта налазе на надморским висинама преко 400 м, што одговара производњи сточарске производње због испаше и обезбеђења сена. Сточарска производња на територији града Зајечар пре свега је заступљена кроз гајење оваца, говеда, свиња, и живине.. Говедарство и производња млека су гране у којима Зајечар има велику перспективу како због добрих терена за развој говедарства тако и због вишедеценијске навике и великог искуства руралног становништва у узгоју говеда и производњи млека. Овчарство је такође грана у којој имамо доста предности у односу на многе друге регионе које се огледају у добрим пашњацима у брдско планинским пределима наше регије и у вишедецениској навици и искуству становништва у узгоју оваца. И поред тога овчарство тренутно није на завидном нивоу у овим крајевима. Ратарска производња је врло ограничена земљишним ресурсима и требала би да се планира тако да задовољи потребе у исхрани локалног становништва и у исхрани стоке која се узгаја на овом простору. Неке веће тржишне вишкове по конкурентној цени није могуће произвести. Остала пољопривредна производња нема битнију улогу у пољопривредној производњи града Зајечара.

Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника: Потреба за оснивањем нових задруга и удружења пољопривредника постоји у циљу унапређења економских и других интереса пољопривредних произвођача путем унапређења пољопривредне производње и повећања продуктивности рада у производњи, успешније набавке потребног репроматеријала, успешнијег организовања производње, организованог наступа на домаћем и страном тржишту и остваривања

права у односу на државне и друге органе као и квалитетнијег коришћења програма домаћих и страних фондова пољопривредника. На територији града Зајечара регистровано је 6 задруга од којих раде само две. Остале задруге су лошем финансијском положају и не обављају своју делатност. На територији града постоји више удружења из области пољопривреде, активна су два удружење пчелара "Грљан" и "Тимок" и удружење воћара "Зајечарско воће". У сарадњи са Пољопривредном стручном саветодавном службом "Агрознање" и Привредном комором Зајечар интензивно се ради на подизању свести пољопривредника о значају и предностима удруживања. У наредном периоду неопходно је наставити систематски рад на едукацији пољопривредних произвођача у свим областима, па и у смислу јачања свести о неопходности удруживања ситних произвођача ради њихове конкурентности па и самог опстанка на све немилосрднијем тржишту како репроматеријала тако и готових производа.

Трансфер знања и информација: Због лоше стручности и обучености наши пољопривредни произвођачи на својим поседима производе релативно скуп и недовољно квалитетан производ, који није конкурентан ни на домаћем ни на страном тржишту. Из тог разлога изостаје организовани откуп а и на локалном тржишту – на пијацама и у пиљарама, се производ тешко продаје. Пољопривредна саветодавна

и стручна служба "АГРОЗНАЊЕ" Зајечар има саветодавну улогу у пољопривреди, организује едукације пољопривредних произвођача, врши праћење и извештавање о сезонским пољопривредним радовима, из области заштите биља и регистравање промета пестицида, пружа стручну помоћ при формирању и раду удружења пољопривредника, издаје стручне публикације и користи све друге видове јавног информисања пољопривредних произвођача. РПК " Зајечар такође узима учешће у организацији едукација за пољопривреднике са актуелним темама. У области организовања едукација веома су активна и удружења пчелара. У наредном периоду перманентно треба радити на трансферу знања, вештина и информација и припремати наше пољопривредне произвођаче за отворену тржишну утакмицу која ће ускоро почети и код нас. Што више семинара, предавања, студијских путовања, појачани рад саветодаваца и других видова едукације треба укључити у годишње планове рада.

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА И ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

Табела 1. Мере директних плаћања

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 2. Мере кредитне подршке

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 3. Мере руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава	101	15.000.000,00	70	120.000,00	0,00
2	Управљање ризицима	104	1.000.000,00	60	40.000,00	0,00
3	Одрживо коришћење пољопривредног земљишта	201.1	500.000,00	100	0,00	0,00
4	Друге мере политичке заштите и очувања животне средине	201.6	1.000.000,00	100	0,00	0,00
5	Економске активности у циљу подизања конкурентности у смислу додавања вредности кроз прераду као и на увођење и сертификација система безбедности и квалитета хране, органских производа и производа са ознаком географског порекла на газдинствима	304	1.000.000,00	60	120.000,00	0,00
	УКУПНО		18.500.000,00			

Табела 4. Посебни подстицаји

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју	402	1.500.000,00	0,00	100	0,00	0,00
	УКУПНО		1.500.000,00				

Табела 5. Мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, мера кредитне подршке, мера руралног развоја и посебних подстицаја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 6. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава из буџета АП/ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја (без пренетих обавеза)	20.000.000,00
Планирана средства за директна плаћања	0,00
Планирана средства за кредитну подршку	0,00
Планирана средства за подстицаје мерама руралног развоја	18.500.000,00
Планирана средства за посебне подстицаје	1.500.000,00
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, кредитне подршке и у оквиру мера руралног развоја	0,00
Пренете обавезе	0,00

Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике: Техничко-технолошка опремљеност пољопривредног сектора захтева значајније инвестиције у модернизацију производње пољопривредних газдинстава, као и опрему, технологију и јачање производног ланца. У складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја највећи део средстава је управо намењен расту конкурентности. Мера инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава подржава мала и средња пољопривредна газдинства у циљу унапређења средстава и процеса производње, продуктивности, конкурентности као и технолошког оспособљавања газдинстава у складу са ЕУ стандардима, а све ради постизања веће економске ефикасности, веће оријентисаности ка тржишту и дугорочне одрживости. Циљна група мера подршке су и Удружења из области пољопривреде и млади пољопривредници који би желели да почну неку инвестицију из области пољопривреде. Иако пољопривредна газдинства карактерише неспецијализована производња, кључни проблем овог

сектора је уситњеност поседа, високи трошкови производње и немогућност утицаја на цене у ланцу трговине, слаба техничка опремљеност газдинства, односно застарела механизација, низак степен образовања и стручне оспособљености итд. Циљ овог Програма је управо унапређење конкурентности и ефикасности производње малих пољопривредних произвођача, њихово удруживање и заједничко наступање на тржишту. На овај начин утицаће се на подизање општег квалитета живота и мотивисаности младих људи остану на селу, баве се пољопривредом и могу да живе од свог рада. У 2022 год један од циљева овог Програма је и повећати

број пољопривредних домаћинстава која раде осигурање усева и животиња у циљу заштите од елементарних непогода које су све чешће у вегетационој сезони на нашем подручју. Новом мером која је први пут планирана ове године, а у складу са законом о средствима за заштиту биља предвиђено је да се омогуће периодични прегледи уређаја за примену средстава за заштиту биља. Циљ је да се на овај начин утиче на очување здравља појединаца који су укључени у процес заштите биља и рад са пестицидима, као и да се утиче на заштиту животне средине.

Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја: Програма мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја града Зајечара за 2022. годину биће објављен у “Службеном листу града Зајечара”, на огласној табли Градске управе Зајечар и месним канцеларијама, на веб страни града и у локалним медијима. Подстицајна средства додељиваће се путем јавних позива (конкурса) који ће детаљније дефинисати критеријуме и рокове за кориснике подстицаја. Јавним позивом ће бити тачно дефинисана дужина трајања јавног позива или конкурса за сваку инвестицију посебно. Потенцијални корисници биће благовремено обавештени преко медија (локалне телевизије, портали, радио станице и друштвене мреже) као и на предавањима и трибинама. У цео процес реализације кампање биће укључена и ПССС Агрознање. Кроз конкурсе пољопривредни произвођачи биће информисани о условима, критеријумима и потребној документацији. Од 2018 године отворена је и посебна канцеларија за директан контакт пољопривредних произвођача са стручним лицима у ЈЛС где свакодневно могу телефоном или лично без заказивања и најаве добити све информације везане за реализацију конкурса као и помоћ у попуњавању апликација.

Мониторинг и евалуација: Мониторинг и евалуација: Комисија за подстицање развоја пољопривреде града Зајечара (у даљем тексту: Комисија) која управља средствима Буџетског фонда за развој пољопривреде града Зајечара има задатак да врши надзор над исправношћу коришћења додељених бесповратних средстава. Комисија ће у поступку одобравања подстицајних средстава проверити наводе у конкурсној документацији, утврдити и проверити тачност приложене документације, вршити провере изласком на терен и по потреби тражити доставу додатне документације. Кандидати који су аплицирали за доделу субвенција за пољопривреду приликом контроле на газдинству дужни су да омогуће Комисији на увид предмет инвестиције, као и несметани обилазак на терену (увид у парцелу под засадом са којим се конкурише за средства) или увид у купљена грла говеда, оваца или коза, као и механизацију и опрему за која се аплицира за субвенцију Града Зајечара. Чланови Комисије за свој рад и изласке на терен имају права на надокнаду која је утврђена Решењем Градског већа број 02-250/2018 од 10.12.2018 године. Уколико Комисија на терену утврди да корисници средстава нису испунили своје обавезе дефинисане Уговором са Градом чињенице ће верификовати записником. Након тога Комисија је дужна да донесе Одлуку којом се утврђује да се тим корисницима утврђује забрана коришћења средстава Буџетског фонда на период од 3 године. Комисија за пољопривреду на крају буџетске године организује састанке са корисницима средстава по Програму подршке, ради добијања информација о успешности реализованих мера и оствареним резултатима и ради добијања података о потребама за увођењем нових или иновацију/кориговање постојећих мера. На основу систематизованих података Комисија прати годишњу реализацију, остварене резултате и ефекте спроведених мера Програма и даје предлог о даљем спровођењу истих или увођењу нових мера подршке.

2.1. Назив и шифра мере: 101 Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава

2.1.1. Образложење: Техничко-технолошка опремљеност пољопривредног сектора захтева значајније инвестиције у модернизацију производње пољопривредних газдинстава, као и опрему, технологију и јачање производног ланца. У складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја највећи део средстава је управо намењен расту конкурентности. Мера инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава подржава мала и средња пољопривредна газдинства у циљу унапређења средства и процеса производње, продуктивности, конкурентности као и технолошког оспособљавања газдинстава у складу са ЕУ стандардима, а све ради постизања веће економске ефикасности, веће оријентисаности ка тржишту и дугорочне одрживости. Сточарска производња се углавном одвија на малим фармама, односно пољопривредним газдинствима. Постоји мали број газдинстава са више од 10 музних крава. У већини случајева, пољопривредна домаћинства имају 2-5 музних крава. Већина тих газдинстава нема сталних тржишних вишкова млека. Квалитет млека које се предаје млекарима није на завидном нивоу. Постојећи објекти су стари и нису грађени према технолошким нормама. Заступљени су традиционални системи узгоја. Иако ова газдинства карактерише неспецијализована производња, кључни проблем овог сектора је уситњеност поседа, високи трошкови производње и немогућност утицаја на цене у ланцу трговине, слаба техничка опремљеност газдинства, односно застарела механизација, низак степен образовања и стручне оспособљености итд. Пољопривредна газдинства, због неповољног економског и социјалног стања, нису у могућности да сама обезбеде довољно средстава за модернизацију производње. Модернизацијом постојећих објеката, повећањем расног сточног фонда, куповином модерне опреме и савремене механизације, заснивање нових производних засада и улагањем

у складишне и прерадне капацитете на пољопривредним газдинствима могуће је побољшати економске аспекте деловања и знатно боље испуњавати захтеве одржавања природних ресурса, заштите и добробити животиња и безбедности хране. У периоду од 2017 до 2021 године, пет година колико се спроводи Програм подршке пољопривредном развоју на територији града Зајечара постоји значајно повећање интересовања пољопривредника посебно за инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава.

2.1.2. Циљеви мере: Стабилност дохотка пољопривредних газдинстава, повећање производње, побољшање продуктивности и квалитета производа, смањење трошкова производње, унапређење техничко-технолошке опремљености пољопривредних домаћинства. Сектор: МЛЕКО - Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости производње млека путем циљаних инвестиција на малим и средњим газдинствима; - Повећање квалитета млека, усвајање добре пољопривредне праксе, као и прилагођавање производа захтевима савременог тржишта, достизање стандарда у области добробити и здравља животиња, хигијене и заштите животне средине и унапређење производне инфраструктуре и опреме. Применом мере остварује се подршка локалне самоуправе пољопривредним газдинствима и у циљу повећања сточног фонда у говедарству, овчарству и козарству на територији града Зајечара уз истовремено очување и унапређење расног састава; Сектор: ВОЂЕ, ГРОЖЂЕ И ПОВРЂЕ – Подизање нових засада, модернизација сортног састава и повећање укупне количине сировог воћа неопходне за изградњу нових прерадних капацитета; Иако ова газдинства карактерише специјализована производња, кључни проблем овог сектора је уситњеност поседа. Такође, високи трошкови производње и немогућност утицаја на цене доводе до ниског нивоа профита, а самим тим и до немогућности инвестирања у нове капацитете. Низак степен образовања и стручне оспособљености ствара потешкоће када је реч о правилној употреби савремене опреме и коришћењу инпута, сортирању, паковању и складиштењу и примени савремених метода за наводњавање. - Побољшање квалитета машина и опреме ради смањења губитака у току и након бербе; -Повећање површина за производњу у заштићеном простору (пластеници); -Повећање површина под интензивним засадама; -Повећање површина које се наводњавају. Интервенције у оквиру ове мере ће бити усмерене на подршку за инвестициона улагања произвођача приликом заснивања нових производних засада и за инвестициона улагања у опрему и механизацију, што ће уз редовну примену савремене агротехнике давати високе, квалитетне и стабилне приносе. Сектор: ПЧЕЛАРСТВО – Пчеларство представља малу, али изузетно

атрактивну пољопривредну делатност, која последњих година почиње да се тржишно усмерава у правцу прихватања услова и стандарда ЕУ. Повећање производње пчеларских производа а самим тим и повећање прихода домаћинствима и повећање степена запослености у овом сектору. За даљи успешан развој пчеларства на подручју града Зајечара посебно је важно да се настави са побољшањем расног састава и квалитета пчелињих матица, да се активно ради на повећању броја пчелара као и пчелињих заједница по једном пчелару, као и да се посвети посебна пажња здравственом стању пчела. Посебну пажњу треба посветити и „пчеларима“ који имају од 5 до 10 пријављених кошница како би се њима пружила помоћ да повећају своје капацитете. Све већи број пчеларских газдинстава је заинтересован за прераду пчелињих производа у смислу додавања вредности производима.

2.1.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво јер Национални програм руралног развоја за програмски период 2021-2024 године још увек није усвојен.

2.1.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници мере су: физичка лица, са пребивалиштем на територији града Зајечара, носиоци регистрованог пољопривредног газдинства са активним статусом за 2022.годину; и правна лица, регистрована у Националном регистру пољопривредних газдинстава у складу са Законом о пољопривреди и руралном развоју;

2.1.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања (подноси се доказ о прибављеној ствари, односно рачун или уговор о набавци предмета инвестиције). Износ појединачних давања неће износити више од 120.000,00 динара по кориснику у оквиру једног сектора. Корисници ће моћи да користе више инвестиција у оквиру једног сектора.

2.1.6. Општи критеријуми за кориснике: 1) Корисник (физичко или правно лице) треба да има регистровано пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом; 2) у случају да није власник земљишта, мора да има закључен уговор о закупу тог земљишта, на период од најмање пет (5) година од дана подношења захтева за коришћење подстицаја. 3) да је измирио пореске обавезе према локалној самоуправи 4) да има пребивалиште на територији града Зајечара 5) да се инвестиција реализује на територији града Зајечара 6) да у регистру има пријављен одговарајући сточни фонд (податке о врсти животиња и броју газдинства (ХИД) на којима се држе или узгајају или одговарајућу површину под воћем 7) једно регистровано пољопривредно газдинство може у једној календарској години користити средства по више конкурса у оквиру једног сектора, за доделу субвенција за развој пољопривреде града Зајечара у укупном износу до 120.000 динара 8) приликом избора корисника бесповратних подстицајних средстава предност имају млађи подносиоци пријава 9) корисник субвенције не може за исту инвестицију користити у једној години средства из националних фондова и фондова ЈЛС, односно ако иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја 10) да добављач и подносилац захтева не представљају повезана лица при чему се повезаним лицима, у смислу овог Програма, сматрају: носилац и чланови породичног пољопривредног газдинства, супружници, ванбрачни партнери, крвни сродници у правој линији, крвни сродници у побочној линији закључно са трећим степеном сродства, сродници по тазбини до другог степена сродства, усвојилац и усвојеник, лица између којих је извршен пренос управљачких права и лица која су повезана у смислу закона којим се уређује порез на добит правних лица.

2.1.7. Специфични критеријуми: Сектор МЛЕКО: - Прихватљиви корисници за инвестицију 101.1.1 (набавка квалитетних приплодних грла млечних раса: говеда, оваца и коза) су пољопривредна газдинства која на крају инвестиције поседују у свом власништву, односно у власништву члана РПГ најмање 3 (три) квалитетна приплодна грла говеда млечних раса, односно 10 (десет) квалитетних приплодних грла оваца/коза. - Прихватљиви корисници за инвестиције 101.1.3.; су пољопривредна газдинства која поседују у свом власништву, односно у власништву члана РПГ до 29 млечних крава. - Прихватљиви корисници за инвестиције 101.1.9.;101.1.10.; 101.1.11.;101.1.13.; су - пољопривредна газдинства која поседују у свом власништву, односно у власништву члана РПГ до 29 млечних крава. Нема специфичних критеријума за улагање у сектору МЛЕКО за овце и козе. Сектор ВОЋЕ, ГРОЖЋЕ; ПОВРЋЕ: - Прихватљиви корисници за инвестицију 101.4.1 су регистрована пољопривредна

газдинства са прихватљивим инвестицијама до 49.999 евра. У случају подизања нових или обнављања постојећих (крчење и подизање) производних (са наслонем) засада воћака, корисници морају на почетку инвестиције имати: минимум 0,1ха јагодичастих врста воћака или 0,3 ха другог воћа. Корисник подстицаја за подизања нових засада је у обавези да у року од 5 година спроводи неопходне агротехничке мере. -Прихватљиви корисници за инвестиције 101.4.3.; 101.4.4.; 101.4.16; 101.4.19; 101.4.20.; 101.4.21.;101.4.24.;101.4.25.; 101.4.28.; су регистрована пољопривредна газдинства са прихватљивим инвестицијама до 49.999 евра која имају: минимум 0,1 ха јагодичастиг воћа; односно 0,3 ха другог воћа, односно 0,1ха цвећа, односно 0,2 ха винове лозе. најмање 0,02 ха пластеника или производњу поврћа на отвореном простору. Корисник подстицаја у обавези је да наменски користи, не отуђује и не омогућава другом лицу коришћење предмета подстицаја у року 5 (пет) година од дана исплате подстицаја за набавку машина, опреме и механизације, у складу са законом који уређује подстицаје у пољопривреди и руралном развоју. Сектор ПЧЕЛАРСТВО - Прихватљиви корисници за инвестицију 101.6.2; су: - регистрована пољопривредна газдинства која имају најмање 5 кошница регистрованих код ветеринарске станице. - Да је произвођач извршио обележавање пчелињих друштава и регистрацију пчелињака на територији града Зајечара;

2.1.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
101.1.1	Набавка квалитетних приплодних грла млечних раса: говеда, оваца и коза
101.1.3	Опрема за мужу, хлађење и чување млека на фарми, укључујући све елементе, материјале и инсталације
101.1.4	Машине и опрема за руковање и транспорт чврстог, полутечног и течног стајњака (транспортери за стајњак; уређаји за мешање полутечног и течног стајњака; пумпе за пражњење резервоара; сепаратори за полутечни и течни стајњак; машине за пуњење течног стајњака
101.1.9	Машине за примарну обраду земљишта
101.1.10	Машине за допунску обраду земљишта
101.1.11	Машине за ђубрење земљишта
101.1.12	Машине за сетву
101.1.13	Машине за заштиту биља
101.1.14	Машине за убирање односно скидање усева
101.2.1	Набавку квалитетних приплодних грла говеда, оваца, коза и свиња које се користе за производњу меса
101.4.1	Подизање нових или обнављање постојећих (крчење и подизање) вишегодишњих засада воћака, хмеља и винове лозе
101.4.2	Подизање и опремање пластеника за производњу поврћа, воћа, цвећа и расадничку производњу
101.4.3	Подизање, набавка и опремање система противградне заштите у воћњацима и вишегодишњим засадима
101.4.4	Подизање/набавка жичаних ограда око вишегодишњих засада
101.4.16	Набавка опреме за резивање, дробљење, сечење и уклањање остатака након резидбе воћних врста
101.4.19	Машине за примарну обраду земљишта
101.4.20	Машине за допунску обраду земљишта
101.4.21	Машине за ђубрење земљишта
101.4.22	Машине за сетву

101.4.23	Машине за садњу
101.4.24	Машине за заштиту биља
101.4.25	Машине за убирање односно скидање усева
101.4.28	Машине, уређаји и опрема за наводњавање усева
101.6.2	Набавка опреме за пчеларство

2.1.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Подносилац захтева има пребивалиште на селу	да	5
2	Подносилац захтева лице млађе од 40 год	да	4
3	Подносилац захтева особа женског пола	да	1
4	РПГ није било корисник средстава за субвенционисање пољопривреде од ЈЛС у 2018.години	да	3
5	РПГ није било корисник средстава за субвенционисање пољопривреде од ЈЛС у 2019.години	да	3
6	РПГ није било корисник средстава за субвенционисање пољопривреде од ЈЛС у 2020.години	да	3
7	РПГ није било корисник средстава за субвенционисање пољопривреде од ЈЛС у 2021.години	да	3

2.1.10. Интензитет помоћи: Град Зајечар врши повраћај средстава кроз накнаду дела трошкова од укупно прихватљивих трошкова умањен за износ средстава на име пореза на додату вредност за следеће инвестиције: - Набавка квалитетних приплодних грла млечних раса говеда (женска телад 2-13,99 месеци

и јунице старости од 14 - 31 месеца); - Набавка квалитетних приплодних грла, оваца и коза- набавка шилгежица, шилгежана, двиски и двисаца старости до 24 месеца; - Набавка опреме за мужу, хлађење и чување млека; - Набавка прикључне механизације за ратарство у функцији производње хране у сточарству - Набавка квалитетног садног материјала воћа; - Набавка жичаних ограда, механизације и опреме за примарну и допунску обраду земљишта, ђубрење, заштиту биља и наводњавање/одводњавање за воћарску и виноградарску производњу, производњу садног материјала и повртарску производњу; - Опремање система противградне заштите у воћњацима и вишегодишњим засадима - Подизање и опремање пластеника за производњу поврћа, воћа, цвећа и расадничку производњу - Набавка опреме за пчеларство; СЕКТОР МЛЕКО 101.1.1.(набавка квалитетних приплодних грла млечних раса: говеда, оваца

и коза) интензитет 70% од инвестиције по кориснику (без ПДВ-а). -женска телад и јунице (старости 2-31 месеца) - максимум 120.000 рсд по кориснику; -шилгежице, шилгежани, двиске и двисци старости до 24 месеца - максимум до 100,000 рсд по кориснику; 101.1.3. опрема за мужу, хлађење и чување млека на фарми, укључујући све елементе, материјале и инсталације, интензитет 60% од инвестиције по кориснику(без ПДВ-а), максимум 100.000 рсд по кориснику. 101.1.4.;101.1.9.; 101.1.10.; 101.1.11.; 101.1.12.;101.1.13; 101.1.14.; прикључна механизација за ратарство у функцији производње сточне хране, интензитет 60% од инвестиције по кориснику (без ПДВ-а), максимум 100.000 рсд по кориснику. Корисник може користити максимално 120.000 рсд за више инвестиција у оквиру сектора "МЛЕКО". СЕКТОР ВОЋЕ, ГРОЖЂЕ, ПОВРЂЕ 101.4.1. - Подизање нових или обнављање постојећих (крчење и подизање) вишегодишњих засада воћака, хмеља и винове лозе, интензитет 70% од инвестиције по кориснику (без ПДВ-а), максимум 120,000 рсд по кориснику; 101.4.2. - Подизање и опремање

пластеника за производњу поврћа, воћа, цвећа и расадничку производњу., интензитет 60% од инвестиције по кориснику (без ПДВ-а), максимум 100.000 динара по кориснику; 101.4.3. - премање система противградне заштите у воћњацима и вишегодишњим засадима интензитет 60% од инвестиције по кориснику (без ПДВ-а), максимум 100,000 рсд по кориснику; 101.4.4. -Подизање/набавка жичаних ограда око вишегодишњих засада, интензитет 60% од инвестиције по кориснику(без ПДВ-а), максимум 100,000 рсд по кориснику; 101.4.16. -Набавка опреме за орезивање, дробљење, сечење, и уклањање остатак након резидбе воћних врста, интензитет 60% од инвестиције по кориснику (без ПДВ-а), максимум 100.000 рсд по кориснику; 101.4.19.-Машине за примарну обраду земљишта, интензитет 60% од инвестиције по кориснику (без ПДВ-а), максимум 100.000 рсд по кориснику; 101.4.20. -Машине за допунску обраду земљишта, интензитет 60% од инвестиције по кориснику (без ПДВ-а), максимум 100.000 рсд по кориснику; 101.4.21. -Машине за ђубрење земљишта, интензитет 60% од инвестиције по кориснику(без ПДВ-а), максимум 100.000 рсд по кориснику; 101.4.22. - Машине за сетву, интензитет 60% од инвестиције по кориснику(без ПДВ-а), максимум 100.000 рсд по кориснику; 101.4.23. - Машине за садњу, интензитет 60% од инвестиције по кориснику(без ПДВ-а), максимум 100.000 рсд по кориснику; 101.4.24. - Машине за заштиту биља, интензитет 60% од инвестиције по кориснику(без ПДВ-а), максимум 100.000 рсд по кориснику; 101.4.25. - Машине за убирање односно скидање усева, интензитет 60% од инвестиције по кориснику(без ПДВ-а), максимум 100.000 рсд по кориснику; 101.4.28. - Машине, опрема и уређаји за наводњавање усева, интензитет 60% од инвестиције по кориснику(без ПДВ-а), максимум 100.000 рсд по кориснику; Корисник може користити максимално 120.000 рсд за више инвестиција у оквиру сектора " ВОЋЕ, ГРОЖЂЕ, ПОВРЋЕ". СЕКТОР ПЧЕЛАРСТВО 101.6.2. -Набавка опреме за пчеларство, интензитет 60% од инвестиције по кориснику(без ПДВ-а), максимум 40.000 рсд по кориснику.

2.1.11. Индикатори/показатељи:

Редни број Назив показатеља

- 1 Број набављених квалитетних грла говеда, оваца и коза
- 2 Број нових садница воћа по воћним врстама
- 3 Број РПГ који су набавили и опремили пластеник
- 4 Број РПГ који су набавили нову механизацију и опрему за наводњавање
- 5 Број регистрованих газдинстава који су користили субвенције за пчеларство
- 6 Укупан број корисника мере

2.1.12. Административна процедура: Мера ће бити спроведена од стране ЈЛС - одељење за привреду

и друштвене делатности, а на основу пријаве - захтева који се подносе Комисији за подстицање развоја пољопривреде града Зајечара (у даљем тексту: Комисија) која је одговорна за реализацију ове мере. Мера

и ће се спроводити кроз Јавни позив или Конкурс за подношење захтева са прецизираним условима, роковима и неопходном документацијом и апликационом формом, уз спровођење што боље информисаности. Комплетна документација се доставља у једној затвореној коверти. Пријаве се предају услужном центру Градске управе Зајечар или поштом на адресу: Град Зајечар, Трг ослобођења број 1, 19000 Зајечар. Благовременом доставом сматра се препоручена поштом према пошти најкасније до истека последњег дана утврђеног рока за предају конкурсне документације (печат поште), без обзира на датум приспећа. Комисија ће у поступку одобравања подстицајних средстава проверити наводе у конкурсној документацији, утврдити и проверити тачност приложене документације, вршити

провере изласком на терен и по потреби тражити доставу додатне документације. Кандидати који су аплицирали за доделу субвенција за пољопривреду приликом контроле на газдинству дужни су да омогуће Комисији на увид предмет инвестиције, као и несметани обилазак на терену (увид у парцелу под засадом са којим се конкурише за средства) или увид у купљена грла говеда, оваца или коза, као и механизацију и опрему за која се аплицира за субвенцију Града Зајечара. Приоритетни редослед међу пријављеним кандидатима вршиће се према критеријумима утврђеним у Програму мера, конкурс (јавном позиву) и Правилнику о додели средстава Буџетског фонда за пољопривреду града Зајечара (у даљем тексту "Правилник") који доноси Комисија након усвајања Програма. Комисија доноси Одлуку о додели подстицајних средстава за инвестиције у физичку имовину пољопривредним произвођачима из буџета града Зајечара у складу са одредбама Правилника, до утрошка средстава од 15.000.000,00 динара. Уколико се предвиђена средства по предметном конкурс не утроше у потпуности, преостали део ће се усмерити на наредни Конкурс до утрошка предвиђених средстава за меру 101. На основу Одлуке Комисије, град Зајечар и носилац пољопривредног газдинства, коме су одобрена средства, закључују Уговор којим уређују начин реализације, међусобна права и обавезе, а у складу са законом. Исплату средстава за подстицаје одобрава Градоначелник града Зајечара. Уговором утврђени износи уплаћују се на текући рачун корисника код пословне банке. Комисија која управља средствима Буџетског фонда за развој пољопривреде града Зајечара има задатак да врши надзор над исправношћу коришћења додељених бесповратних средстава. Сва правна и физичка лица за које Комисија утврди да нису адекватно искористили добијена средства из буџета града Зајечара, биће у обавези да добијена средства са затезном каматом врате буџету града Зајечара, или ако су пре истека предвиђеног рока отуђила грла, опрему/механизацију/инвестицију која је била предмет субвенционисања биће им ускраћено право конкурисања за субвенције града Зајечара у наредне 3 године. Комисија која утврди овакве чињенице дужна је да о томе сачини записник на терену. Захтев за одобравање права на подстицаје који није поднет од стране носиоца регистрованог пољопривредног домаћинства, преураћен или неблаговремен захтев, захтев послат факсом или електронском поштом, захтев са документацијом која не гласи на подносиоца, Комисија одбацује без разматрања. Чланови Комисије за свој рад и изласке на терен имају права на надокнаду која је утврђена посебним актом. Стручне и административне послове за спровођење ове мере обавља Одељење за друштвене делатности Градске управе града Зајечара.

2.2. Назив и шифра мере: 104 Управљање ризицима

2.2.1. Образложење: Штете на пољопривредним усевима, стоци и другим ресурсима редован су пратилац пољопривредне производње, посебно од временских непогода на усевима и штете које причињава дивљач. Штете већег обима превазилазе могућност санирања од стране произвођача и могу озбиљно да угрозе опстанак газдинстава, а тиме и дугорочно одрживи развој пољопривреде. Почетак, обим и време трајања елементарних непогода не може се унапред предвидети и дешава се да њиховим дејством буду уништене засађене пољопривредне културе, губитак стоке и сл. што дугорочно може смањити економски потенцијал становништва. Не постоји јединствена база газдинстава која користе услуге осигурања усева, плодова и животиња али се претпоставља да око 3% од укупног броја газдинстава осигурава своје усеве (подаци осигуравајућих кућа на нивоу републике) и користи могућност регресирања премија осигурања. Разлог за такво стање лежи у необавештености пољопривредних произвођача о предностима које пружа осигурање, као и у мишљењу да слабо развијену пољопривредну производњу због малих улагања и малих приноса није исплативо осигуравати.

2.2.2. Циљеви мере: Регесирањем премије осигурања за усеве, плодове, вишегодишње засаде, расаднике и животиње пружа се подршка пољопривредним произвођачима да осигурају усеве и стоку чиме се обезбеђује смањивање дугорочно негативних последица штета проузрокованих природним непогодама и другим ванредним догађајима. Основни циљеви ове мере су: 1. Раст производње и стабилност дохотка произвођача. 2. Смањење ризика и смањење трошкова производње.

2.2.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво јер Национални програм руралног развоја за програмски период 2021-2024 године још увек није усвојен.

2.2.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници су су физичка лица - носиоци регистрованих пољопривредних газдинстава чије се пребивалиште и предмет осигурања налазе на територији града Зајечара. Предмет осигурања мора бити уписан у регистру пољопривредних газдинстава.

2.2.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.2.6. Општи критеријуми за кориснике: 1. Физичко лице, носиоц пољопривредног газдинства уписаног у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом; 2. Корисник мора имати пребивалиште и производњу на територији Града Зајечара; 3. Предмет осигурања налази се на територији града Зајечара; 4. Корисник потписује изјаву да не постоји захтев за исто улагање у другим јавним фондовима;

2.2.7. Специфични критеријуми: 1) За осигурање биљне производње прихватљиви корисници треба да имају: усеве и плодове, расаднике и/или младе вишегодишње засаде пре ступања на род на површинама пољопривредног земљишта које је уписано у РПГ под одговарајућим културама. 2) За осигурање животиња прихватљиви корисници у РПГ морају имати пријављени сточни фонд (податке о врсти животиња и броју газдинстава (ХИД) на којима држе и узгајају).

2.2.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције	
104.3	Осигурање усева, плодова, вишегодишњих засада, расадника и животиња	

2.2.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Средства за осигурање усева, плодова, вишегодишњих засада, расадника и животиња одобравају се по редоследу пријема комплетних – прихватљивих захтева до утрошка средстава.	да	

2.2.10. Интензитет помоћи: Подстицаји за регрес за премију осигурања за усеве, плодове, вишегодишње засаде, расаднике и животиње исплаћује се у висини од 60% плаћене премије осигурања, без урачунатог пореза на додатну вредност, до максимално 40.000,00 динара ако је код друштва за осигурање осигурао: - животиње од ризика који су прописани условима осигуравајућих друштава; - усеве

и плодове од ризика умањења приноса и - расаднике и младе вишегодишње засаде пре ступања на род од ризика који су прописани условима осигуравајућих друштава. Једно регистровано пољопривредно домаћинство може поднети више полиса за различите врсте осигурања (прихватљивих) до максималног износа подстицаја од 40.000,00 динара по домаћинству. Домаћинства која аплицирају за субвенционисање осигурања имају право да користе и подстицаје из сектора (ВОЂЕ И МЛЕКО) до максималног износа који је предвиђен за тај сектор. Приликом обрачуна износа подстицаја сабирају се сви подстицаји до максималног износа по сектору рачунајући и подстицаје за полисе осигурања.

2.2.11. Индикатори/показатељи:

Редни број Назив показатеља

- 1 Укупан број поднетих захтева
- 2 Укупан број подржаних газдинстава за регрес премије осигурања за усеве, плодове, вишегодишње засаде, расаднике и животиње

2.2.12. Административна процедура: Мера ће бити спроведена од стране ЈЛС - одељење за привреду

и друштвене делатности, а на основу пријаве - захтева који се подносе Комисији за подстицање развоја пољопривреде града Зајечара (у даљем тексту: Комисија) која је одговорна за реализацију ове мере. Мера за коришћење средстава за Регрес за премију осигурања за усеве, плодове, вишегодишње засаде, расаднике и животиње ће се спроводити кроз Јавни позив или Конкурс за подношење захтева са прецизираним условима, роковима и неопходном документацијом и апликационом формом, уз спровођење што боље информисаности и роковима за подношење захтева. Уз захтев за регресирање осигурања прилаже се и: - копија полисе осигурања издата од стране друштва за осигурање, на којој је носилац регистрованог пољопривредног газдинства евидентиран као уговарач или као осигураник, при чему се оригинал доставља на увид; - потврда о извршеном плаћању укупне премије осигурања за полисе закључене за период осигурања од 15. октобра претходне до 15. октобра текуће 2022 године. Корисници сами бирају осигуравајуће друштво са којим закључују уговор о осигурању. Комплетна документација се доставља у једној затвореној коверти. Пријаве се предају услужном центру Градске управе Зајечар или поштом на адресу: Град Зајечар, Трг ослобођења број 1, 19000 Зајечар. Благовременом доставом сматра се препоручена пошиљка предата пошти најкасније до истека последњег дана утврђеног рока за предају конкурсне документације (печат поште), без обзира на датум приспећа. Стручне и административне послове за спровођење ове мере обавља Одељење за друштвене делатности Градске управе града Зајечара. Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране надлежног органа (Комисије) у смислу комплетности, административне усаглашености и прихватљивости. Комисија ће у поступку одобравања подстицајних средстава проверити наводе у конкурсној документацији, утврдити и проверити тачност приложене документације, вршити провере изласком на терен и по потреби тражити доставу додатне документације. Захтеви који испуњавају услове и прихватљиви су, биће финансирани до висине средстава предвиђених јавним позивом за подношење захтева, а према редоследу њиховог пристизања. На основу утврђивања испуњености услова, надлежни орган - Комисија доноси Одлуку о праву на коришћење и исплати подстицаја према редоследу пристизања захтева. Сва међусобна права и обавезе регулишу се уговором између корисника средстава и Града. Исплату средстава за подстицаје одобрава Градоначелник града Зајечара. Уговором утврђени износи уплаћују се на текући рачун корисника код пословне банке. Захтев за одобравање права на подстицаје који није поднет од стране носиоца регистрованог пољопривредног домаћинства, преурањен или неблаговремен захтев, захтев послат факсом или електронском поштом, захтев са документацијом која не гласи на подносиоца, Комисија одбацује без разматрања. Уколико се предвиђена средства по предметном конкурсном

утроше у потпуности, преостали део ће се усмерити на наредни Конкурс Буџетског фонда за пољопривреду који ће се расписати до краја године.

2.3. Назив и шифра мере: 201.1 Одрживо коришћење пољопривредног земљишта

2.3.1. Образложење: Побољшање квалитета обрадивог пољопривредног земљишта обухвата мере којима се врши побољшање физичких, хемијских и биолошких особина земљишта. Једна од тих мера је и смањење киселости земљишта. У циљу праћења стања плодности државног и приватног пољопривредног земљишта на територији града Зајечара, кад је садржај основних хранивних елемената у питању, као и стање киселости земљишта, потребно је направити процену пољопривредног земљишта и извршити потребну анализу. На основу резултата анализе треба дати препоруке за поправку особина земљишта на одређеним парцелама. На основу ранијих анализа земљишта познато је да се преко 80% обрадивих површина на територији града Зајечара може сматрати киселим. На таквим парцелама неопходно је извршити меру поправке киселости земљишта јер је управо то лимитирајући фактор у постизању високих приноса код великог броја гајених култура, а посебно у воћарству.

2.3.2. Циљеви мере: Град Зајечар има циљ да овом мером омогући већем броју пољопривредних произвођача да аплицирају код овлашћене институције за проверу киселости земљишта. Уколико се анализом установи да је земљиште кисело неопходно је извршити меру поправке киселости земљишта јер се на тај начин утиче и на повећање приноса посебно у воћарству. Како је развој воћарства стратешки правац развоја пољопривреде на територији града Зајечара неопходно је да се осим мера којима се подстиче набавка садница и механизације пажња посвети и квалитету земљишта и смањењу киселости. За ову меру неопходно је да се ангажује овлашћена организација која би изводила калцизацију за рачун регистрованих пољопривредних произвођача са територије града Зајечара који су крајњи корисници ове мере.

2.3.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво јер Национални програм руралног развоја за програмски период 2021-2024 године још увек није усвојен.

2.3.4. Крајњи корисници: Крајњи корисник је физичко лице-регистровано пољопривредно газдинство са територије града Зајечара. *Овлашћена организација коју ангажује ЈЛС да анализира киселост земљишта и уради калцизацију има функцију извршиоца мере. Земљиште се узима на парцелама регистрованог пољопривредног газдинства, које су у власништву носиоца РПГ, члана домаћинства РПГ или су узете у вишегодишњи закуп (мин 5 год). Парцеле на којима треба да се изврши побољшање квалитета обрадивог пољопривредног земљишта морају бити уписане у структуру биљне производње РПГ. Овлашћена организација на основу захтева РПГ(подносилац захтева има статус корисника) за побољшање квалитета обрадивог пољопривредног земљишта даље спроводи реализацију ове мере.

2.3.5. Економска одрживост: Корисник не доказује економску одрживост улагања кроз одређену форму бизнис плана или пројекта.

2.3.6. Општи критеријуми за кориснике: Овлашћена организација* може да оствари право на средства за побољшање квалитета обрадивог пољопривредног земљишта за накнаду трошкова за спровођење калцизације у износу до 500.000 динара за послове спровођења мере калцизација за регистрована газдинства са територије града Зајечара. - Крајњи корисник (регистровано пољопривредно газдинство) и парцела на којој се изводи калцизација - морају да буду са територије града Зајечара. *Овлашћена организација мора да достави доказ о испуњености услова за обављање саветодавних послова у пољопривреди у складу са законом којим се уређују саветодавни послови и стручни послови у области пољопривреде (Уговор са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде Србије);

2.3.7. Специфични критеријуми: За ову меру нису предвиђени специфични критеријуми.

2.3.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
201.1.3	Унапређена примена добре пољопривредне праксе (агро – мелиоративне мере)

2.3.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Предност има овлашћена организација са територије града Зајечара	да	

2.3.10. Интензитет помоћи: Буџетски фонд за развој пољопривреде града Зајечара меру 201.1. финансира до утрошка планираних средстава, са учешћем од 100%.

2.3.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број РПГ којима је урађена поправка особина земљишта

2.3.12. Административна процедура: Мера ће бити спроведена од стране ЈЛС - одељење за привреду

и друштвене делатности, а на основу пријаве - захтева који се подносе Комисији за подстицање развоја пољопривреде града Зајечара (у даљем тексту: Комисија) која је одговорна за реализацију ове мере. За ову меру ЈЛС ангажоваће овлашћену организацију за обављање стручних послова контроле плодности и поправке квалитета земљишта преко конкурса/јавног позива са тачно утврђеним условима и роковима. Крајњи корисници ове мере (регистрована пољопривредна газдинства са територије града Зајечара) могу у току једне календарске године користити и остале мере руралног развоја до максималног предвиђеног износа из једног сектора. Овлашћена организација подноси на конкурс следећу документацију: -Читко попуњен, потписан и видљиво оверен образац Пријаве на конкурс; - Доказ о испуњености услова за обављање саветодавних послова у пољопривреди у складу са законом којим се уређују саветодавни послови и стручни послови у области пољопривреде; -Остала потребна документација биће прецизније наведена у самом тексту конкурса. Одобрена подстицајна средства уплатиће се на наменски рачун овлашћене организације која је одабрана на конкурс (јавном позиву) по унапред утврђеним критеријумима у Правилнику о расподели средстава Буџетског фонда за развој пољопривреде Зајечар, који доноси Комисија након усвајања Програма, а који ће бити наведени у Конкурсу. Комплетна документација се доставља у једној затвореној коверти. Пријаве се предају услужном центру Градске управе Зајечар или поштом на адресу: Град Зајечар, Трг ослобођења број 1, 19000 Зајечар. Благовременом доставом сматра се препоручена пошиљка предата пошти најкасније до истека последњег дана утврђеног рока за предају конкурсне документације (печат поште), без обзира на датум приспећа. Начин реализације и обавезе корисника којима се одобре средства прецизираће се Уговором корисника са Градом, а у складу са законом. Уколико се предвиђена средства по предметном конкурс у потпуности, преостали део ће се усмерити на наредни Конкурс Буџетског фонда за пољопривреду који ће се расписати до краја године. Комисија која управља средствима Буџетског фонда за развој пољопривреде града Зајечара има задатак да врши надзор над исправношћу коришћења додељених бесповратних средстава. Комисија ће у поступку одобравања подстицајних средстава проверити наводе у конкурсној документацији, утврдити и проверити тачност приложене документације, вршити провере изласком на терен и по потреби тражити доставу додатне документације. Сва правна и физичка лица за које Комисија утврди да нису адекватно искористили добијена средства из буџета града Зајечара, биће у обавези да добијена средства са затезном каматом врате буџету града Зајечара, и биће им ускраћено право конкурисања за субвенције града Зајечара у наредне 3 године. Комисија која утврди овакве чињенице дужна је да о томе сачини записник на терену.

2.4. Назив и шифра мере: 201.6 Друге мере политичке заштите и очувања животне средине

2.4.1. Образложење: Интензивна пољопривредна производња се не може замислити без примене пестицида, која често због неадекватне примене има штетне последице по здравље људи, безбедност пољопривредних производа и животну средину. Примена пестицида је сложен проблем, с обзиром да

су сви пестициди мање-више токсични и захтевају озбиљан приступ при коришћењу. Употреба пестицида данас је општеприхваћена и по мишљењу многих неопходна активност. Позитивна страна употребе пестицида је повећање приноса и повећање производње хране. Изостанак употребе пестицида довео би до губитка трећине светских усева на годишњем нивоу. Према неким подацима из литературе без пестицида би губитак приноса достигао чак две трећине. Употребу пестицида треба свести на реално потребне количине са којима се штите усеви од болести и штеточина. Смањење употребе пестициде један је од темеља одрживе пољопривреде и идеја одрживог развоја. Масовна употреба пестицида има своје негативне последице и дугорочна штетна дејства на екосистем, на околне екосистеме, самим тим и на човека и његово здравље. Даље дешавање са агрохемикалијама у животној средини одређују процеси трансформације и кретања, од којих су због потенцијалне дужине трајања и будућих последица најзначајније оне које се дешавају у земљишту. Велику опасност представља присуство пестицида у ланцу исхране. Индивидуална примена пестицида представља још већи проблем. Мере заштите или изостају или су неадекватне, а начин примене ових средстава често је примитиван. Тровања су врло честа, а отровани пацијенти касно траже лекарску помоћ, тако да се дијагноза касно поставља и специфична терапија касно почиње. Доступност пестицида на тржишту наше земље је изузетно велика. Бројни подаци говоре да је Србија водећа европска земља по потрошњи пестицида. Код нас се и даље користе препарати који имају ознаку канцерогених. Штетан утицај пестицида по здравље може бити потенциран и неисправним и лоше подешеним машинама којима с врши механизована примена пестицида на пољопривредним површинама, као и услед изостанка савремене опреме и машина у процесу производње.

2.4.2. Циљеви мере: Основни циљ мере је очување животне средине. Да би се то постигло морају се испунити сви услови за правилну примену средстава за заштиту биља у складу са Законом о средствима за заштиту биља ("Сл. гласник РС", бр. 41/2009 и 17/2019) Средства за заштиту биља морају се примењивати: 1) у складу са решењем о регистрацији; 2) у складу са декларацијом и упутством за примену; 3) у складу са начелима добре пољопривредне праксе или интегралног управљања штетним организмима; 4) у складу са наменом средстава за заштиту биља и са циљем сузбијања; 5) на начин којим се не угрожава здравље људи и животиња и непотребно повећава њихово излагање средствима за заштиту биља; 6) на начин којим се не угрожава животна средина. Истим законом у члану 51. прописано је, да уређаји за примену пестицида који се користе, морају да буду подвргнути периодичним прегледима који се обављају у прописаним временским периодима. Периодични преглед уређаја, у смислу овог закона, јесте провера техничке исправности и функционалности уређаја за примену и појединих радних делова тих уређаја, оцена функционисања појединих радних делова тих уређаја и уређаја за примену у целини, као и процена ризика по руковаоца и радну и животну средину при њиховој употреби. Обавезним периодичним проверама исправности уређаја за апликацију пестицида постиже се највећа ефикасност примене, спречава се непотребна употреба прекомерних количина пестицида и чува здравље људи и животиња. Посебно је позитиван утицај на очување животне средине.

2.4.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво јер Национални програм руралног развоја за програмски период 2021-2024 године још увек није усвојен.

2.4.4. Крајњи корисници: Крајњи корисник је физичко лице-регистровано пољопривредно газдинство са територије града Зајечара. *Овлашћена организација - ПССС (самостално или у партнерству са школама, институтима и сл.) коју ангажује ЈЛС има функцију организатора и реализатора ове мере.

2.4.5. Економска одрживост: Корисник не доказује економску одрживост улагања кроз одређену форму бизнис плана или пројекта.

2.4.6. Општи критеријуми за кориснике: - Крајњи корисник (регистровано пољопривредно газдинство) мора да буде са територије града Зајечара. -Периодични преглед уређаја за примену врши правно лице које испуњава услове у погледу просторија и опреме и ангажовало је лице са дозволом за обављање послова периодичног прегледа како је прописано у члану 51. Закона о средствима за заштиту биља ("Сл. гласник РС", бр. 41/2009 и 17/2019). Процедура и начин обављања периодичног прегледа ближе је прописана Правилником о начину обављања периодичног прегледа уређаја за примену средстава за заштиту биља („Службени гласник РС”, број 51/21).

2.4.7. Специфични критеријуми: За ову меру нису предвиђени специфични критеријуми.

2.4.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
201.6.2	Добра пољопривредна пракса

2.4.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Предност има овлашћена организација са територије града Зајечара да		

2.4.10. Интензитет помоћи: Буџетски фонд за развој пољопривреде града Зајечара меру 201.6.2 финансира до утрошка планираних средстава, са учешћем од 100%.

2.4.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број обављених периодичних прегледа уређаја за примену средстава за заштиту биља

2.4.12. Административна процедура: Мера ће бити спроведена од стране ЈЛС - одељење за привреду

и друштвене делатности, а на основу пријаве - захтева који се подносе Комисији за подстицање развоја пољопривреде града Зајечара (у даљем тексту: Комисија) која је одговорна за реализацију ове мере. За ову меру ЈЛС ангажоваће овлашћену организацију - ПССС (самостално или у партнерству са школама, институтима и сл.) преко конкурса/јавног позива са тачно утврђеним условима и роковима. Крајњи корисници ове мере (регистрована пољопривредна газдинства са територије града Зајечара) могу у току једне календарске године користити и остале мере руралног развоја до максималног предвиђеног износа из једног сектора. Овлашћена организација подноси на конкурс следећу документацију: -Читко попуњен

и , потписан и видљиво оверен образац Пријаве на конкурс; -Доказ о испуњености услова за обављање саветодавних послова у пољопривреди у складу са законом којим се уређују саветодавни послови и стручни послови у области пољопривреде; -Остала потребна документација биће прецизније наведена у самом тексту конкурса. Одобрена подстицајна средства уплатиће се на наменски рачун овлашћене организације која је одабрана на конкурс (јавном позиву) по унапред утврђеним критеријумима у Правилнику о расподели средстава Буџетског фонда за развој пољопривреде Зајечар, који доноси Комисија након усвајања Програма, а који ће бити наведени у Конкурсу. Комплетна документација се доставља у једној затвореној коверти. Пријаве се предају услужном центру Градске управе Зајечар или поштом на адресу: Град Зајечар, Трг ослобођења број 1, 19000 Зајечар. Благовременом доставом сматра се препоручена пошиљка предата пошти најкасније до истека последњег дана утврђеног рока за предају конкурсне документације (печат поште), без обзира на датум приспећа. Начин реализације и обавезе корисника којима се одобре средства прецизираће се Уговором корисника са Градом, а у складу са законом. Уколико се предвиђена средства по предметном конкурс не утроше у потпуности, преостали део ће се усмерити на наредни Конкурс Буџетског фонда за пољопривреду који ће се расписати до краја године. Комисија која управља средствима Буџетског фонда за развој пољопривреде града Зајечара има задатак да врши надзор над исправношћу коришћења додељених бесповратних средстава. Комисија ће у поступку одобравања подстицајних средстава проверити наводе у конкурсној документацији, утврдити и проверити тачност приложене документације, вршити провере изласком на терен и по потреби тражити доставу додатне документације. Сва лица за које Комисија утврди да нису адекватно искористили добијена средства из буџета града Зајечара, биће у обавези да добијена средства са затезном каматом врате буџету града Зајечара, и биће им ускраћено право конкурисања за субвенције града Зајечара у наредне 3 године. Комисија која утврди овакве чињенице дужна је да о томе сачини записник на терену.

2.5. Назив и шифра мере: 304 Економске активности у циљу подизања конкурентности у смислу додавања вредности кроз прераду као и на увођење и сертификација система безбедности и квалитета хране, органских производа и производа са ознаком географског порекла на газдинствима

2.5.1. Образложење: Техничко-технолошка опремљеност пољопривредног сектора захтева значајније инвестиције у модернизацију производње пољопривредних газдинстава, кроз опрему и технологију, у циљу додавања вредности кроз прераду хране. Приступ тржишту и задовољавање потреба савременог потрошача захтевају прилагођавање обима и квалитета производње, а посебно испуњење хигијенских стандарда производа, као и усаглашавање са стандардима у области безбедности хране и очувања животне средине. Рурална подручја имају дугу традицију у преради различитих анималних и биљних производа на газдинству тако да постоје расположиви потенцијали који могу обогатити локалну понуду и омогућити запошљавање становништва. Овом мером омогућиће се да произвођачи млека понуде тржишту и готове производ а не само млеко и да тако остваре и већу зараду. На овај начин се подстиче економија на селу кроз валоризацију повезаности сопствене производње и прераде на газдинству и продаја малих количина директно потрошачу.

2.5.2. Циљеви мере: Општи циљеви: - Повећање производње; - Побољшање продуктивности и квалитета производа; - Смањење трошкова производње; - Унапређење техничко-технолошке опремљености; - Одрживо управљања ресурсима; - Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта; - Усклађивање са правилима ЕУ, њеним стандардима, политикама и праксама. Специфични циљеви: - Повећање прихода у домаћинствима; - Повећање степена запослености; - Примена нових технологија и иновација; - Успостављање нових прерађивачких погона;

2.5.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво јер Национални програм руралног развоја за програмски период 2021-2024 године још увек није усвојен.

2.5.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници су физичка лица и правна лица носиоци регистрованих пољопривредних газдинстава са територије града Зајечара.

2.5.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.5.6. Општи критеријуми за кориснике: 1) Корисник треба да има регистровано пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом; 2) Корисник треба да је измирио пореске обавезе према локалној самоуправи; 3) Корисник треба да има пребивалиште на територији града Зајечара; 4) Инвестиција мора да се реализује на територији града Зајечара; 5) Корисник треба да у регистру има пријављен одговарајући сточни фонд (податке о врсти животиња и броју газдинства (ХИД) на којима се држе или узгајају; 6) Корисник ове мере може у једној календарској години користити и подстицаје из сектора за млеко до укупно 120.000 динара; 7) Приликом избора корисника бесповратних подстицајних средстава предност имају млађи подносиоци пријава; 8) Корисник субвенције не може за исту инвестицију користити у једној години средства из националних фондова и фондова ЈЛС, односно ако иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја; 9) Да добављач и подносилац захтева не представљају повезана лица у смислу закона којим се уређује порез на добит правних лица; 10) Да корисник наменски користи и не отуђи нити да да другом лицу на коришћење инвестицију која је предмет захтева у периоду од 5 (пет) година од дана набавке опреме;

2.5.7. Специфични критеријуми: 1) Корисници морају бити регистровани у Регистру објеката у складу са Законом о ветеринарству („Службени гласник РС”, бр. 91/2005, 30/2010 и његове накнадне измене). 2) Корисници који на крају инвестиције имају дневни капацитет прикупљеног млека до 2.999 l.

2.5.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
304.5.1.1	Набавка опреме за узорковање, пријем, прераду, пуњење и паковање млека и производа од млека

2.5.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Подносилац захтева има пребивалиште на селу	да	5
2	Подносилац захтева лице млађе од 40 год	да	4
3	Подносилац захтева особа женског пола	да	1
4	РПГ није било корисник средстава за субвенционисање пољопривреде од ЈЛС у 2018.години	да	3
5	РПГ није било корисник средстава за субвенционисање пољопривреде од ЈЛС у 2019.години	да	3
6	РПГ није било корисник средстава за субвенционисање пољопривреде од ЈЛС у 2020.години	да	3
7	РПГ није било корисник средстава за субвенционисање пољопривреде од ЈЛС у 2021.години	да	3

2.5.10. Интензитет помоћи: Интензитет финансирања је 60% од укупно прихватљивих трошкова умањен за износ средстава на име пореза на додату вредност. Максимални износ повраћаја средстава је 120.000 динара. - Корисник који користи ову инвестицију може користити и инвестиције МЕРЕ 101. из сектора МЛЕКО и инвестиције МЕРЕ 104. до максималног износа 120.000 рсд у току једне календарске године.

2.5.11. Индикатори/показатељи:

Редни број Назив показатеља

- 1 Укупан број поднетих захтева
- 2 Укупан број одобрених захтева

2.5.12. Административна процедура: Мера ће бити спроведена од стране ЈЛС - одељење за привреду

и друштвене делатности и Комисије за подстицање развоја пољопривреде града Зајечара (у даљем тексту: Комисија) која је одговорна за реализацију ове мере. Мера ће се спроводити кроз Јавни позив или Конкурс за подношење захтева са прецизираним условима, роковима и неопходном документацијом и апликационом формом, уз спровођење што боље информисаности. Комисија спроводи поступак по расписаном јавном огласу (Конкурс) за доделу подстицајних средстава из буџета града Зајечара. Комисија ће у поступку одобравања подстицајних средстава проверити наводе у конкурсној документацији, утврдити и проверити тачност приложене документације, вршити провере изласком на терен и по потреби тражити доставу додатне документације. Кандидати који су аплицирали за доделу субвенција за пољопривреду приликом контроле на газдинству дужни су да омогуће Комисији на увид предмет инвестиције. Приоритетни редослед међу пријављеним кандидатима вршиће се према критеријумима утврђеним у Програму мера, конкурс (јавном позиву) и Правилнику о додели средстава Буџетског фонда за пољопривреду града Зајечара (у даљем тексту "Правилник") који доноси Комисија након усвајања Програма. Комисија врши оцену поднетих пријава на јавни оглас, утврђује ранг листу на основу критеријума утврђених Програмом и Правилником и доноси Одлуку о додели подстицајних средстава до утрошка средстава предвиђених за ову меру. На основу Одлуке Комисије, град Зајечар и носилац пољопривредног газдинства, коме су одобрена средства, закључују уговор којим уређују међусобна права и обавезе. Одобрена подстицајна средства уплатиће се на наменски рачун регистрованог пољопривредног газдинства. Комплетна документација се доставља у једној затвореној коверти. Пријаве се предају услужном центру Градске управе Зајечар или поштом на адресу: Град Зајечар, Трг ослобођења број 1, 19000 Зајечар. - Благовременом доставом сматра се препоручена пошиљка предата пошти најкасније до истека последњег дана утврђеног рока за предају конкурсне документације (печат поште), без обзира на датум приспећа. Захтев за одобравање права на подстицаје који није поднет од стране носиоца регистрованог пољопривредног домаћинства, преурањен или неблаговремен захтев, захтев послат факсом или електронском поштом, захтев са

документацијом која не гласи на подносиоца, Комисија одбацује без разматрања. Уколико се предвиђена средства по предметном конкурс у оквиру ове мере. Сва правна и физичка лица за које Комисија утврди да нису адекватно искористили добијена средства из буџета града Зајечара, биће у обавези да добијена средства са затезном каматом врате буџету града Зајечара, или ако су пре истека предвиђеног рока отуђила инвестицију која је била предмет субвенционисања биће им ускраћено право конкурисања за субвенције града Зајечара у наредне 3 године. Комисија која утврди овакве чињенице дужна је да о томе сачини записник на терену.

2.6. Назив и шифра мере: 402 Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју

2.6.1. Образложење: Одрживи развој пољопривреде и руралног подручја захтева да буде заснован на праћењу нових технологија, стручном усавршавању и константном трансферу знања и информација. Пољопривредни произвођачи и сеоско становништво све теже успевају да самостално без стручне помоћи примењују иновације у производњи, пласману, развоју не пољопривредних делатности, маркетингу и другим активностима везаним за развој руралних средина. Стицање нових знања и информација град Зајечар ће у 2022 години финансијски подржати до 1.500.000,00 динара за организовање информативних активности: сајмови, изложбе, манифестације и студијска путовања у земљи и иностранству. Град Зајечар и ПСС „Агрознање“ са којом Град традиционално има добру сарадњу већ годинама су носиоци едукативних и информативно промотивних активности у руралним срединама. ПССС укључена је и у рад Комисије за подстицање развоја пољопривреде у Зајечару. Облици стицања нових знања - стручно оспособљавање и активности стицања вештина и показне активности биће усмерене на пољопривредне произвођаче, сеоско становништво и на стручњаке локалног агросектора, који ће резултате стручног усавршавања користити за даљи рурални развој на подручју града Зајечара. Ова мера утиче на квалитет и побољшање услова живота у сеоским срединама, на конкурентност у пољопривреди, на организационо јачање пољопривредне производње, као и на примену многих иновација у пољопривреди. Организовање стручних предавања, саветовања и трибина из области пољопривреде планира се ван вегетационог периода (у току зиме) из области воћарства, сточарства, повртарства, пчеларства и др. грана пољопривреде, за које наши пољопривредници покажу интересовање. Мера је у сагласности са стратегијом локалног економског развоја града Зајечара 2015-2020 године и предвиђа организацију и реализацију манифестација, изложби и промоција пољопривреде и руралног развоја локалне самоуправе, студијских путовања ради стицања знања и вештина и упознавања са новим технологијама у области пољопривреде и руралног развоја. Реализацијом ове мере покривају се трошкови путовања и смештаја учесника сајмова и изложби. Предвиђено је и покривање трошкова кетеринга приликом организовања стручних едукација и сајмова. Град Зајечар сваке године је покровитељ Сајма пољопривредних производа „Здраводомаће-природно“ који организује РПК Зајечар. Сваке године организује се и одлазак пољопривредних произвођача у Нови Сад на Међународни сајам пољопривреде. Трошкови организовања студијских посета удружењима и задругама у области проширења знања и повезивања на тему пољопривреде и руралног развоја - могу укључивати трошкове организације, путовања и смештаја учесника.

2.6.2. Циљеви мере: Општи циљеви • едукација и упознавање са савременим трендовима и достигнућима у пољопривредној производњи, као и правилна, правовремена примена знања; • повезивање свих чиниоца и актера локалног агросектора; • доступност информацијама, • одрживи развој, заштита свих ресурса, • смањење миграције становништва са циљем да се млади задрже на селу, да покрену сопствени бизнис и заснују породицу ; • упознавање младих. Специфични циљеви • повећање нивоа стручног знања и вештина сеоског становништва; • циљ студијског путовања у земљи и иностранству је да се пољопривредници као и остале заинтересоване стране упознају са искуствима у интензивној и еколошки прихватљивој пољопривредној производњи и примерима добре праксе • примена нових технологија и иновација; • техничко и кадровско унапређење институција укључених у систем креирања и трансфера знања; • проширење понуде образовних и тренинг програма свих нивоа и типова образовања; • јачање капацитета за прихватање знања кроз развијање свести и мотивисаности за образовањем.

2.6.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво јер Национални програм руралног развоја за програмски период 2021-2024 године још увек није усвојен.

2.6.4. Крајњи корисници: • Пољопривредни произвођачи уписани у Регистар пољопривредних газдинстава са територије града Зајечара. • Удружења, задруге пољопривредних произвођача и стручне саветодавне службе за пољопривреду са територије града Зајечара. • Предузетници и правна лица за пружање саветодавних и других услуга (превоз, опрема, штампа, угоститељство, услуге смештаја и сл.).

2.6.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.6.6. Општи критеријуми за кориснике: • Пољопривредни произвођачи уписани у Регистар пољопривредних газдинстава на територији града Зајечара. • Корисник ако није физичко лице, мора да је уписан у одговарајући регистар (Регистар привредних субјеката, Регистар научно-истраживачких установа, Регистар иновационих организација или Регистар удружења)

2.6.7. Специфични критеријуми: • Приликом организовања студијске посете (у земљи или иностранству) или посете Сајма у Новом Саду, предност ће имати млађи пољопривредници. • Приликом ангажовања предузетника и правних лица за пружање саветодавних и других услуга, предност ће имати правни субјекти са територије града Зајечара.

2.6.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
402.1	Информативне активности: сајмови, изложбе, манифестације, студијска путовања
402.2	Стручно оспособљавање и активности стицања вештина и показне активности

2.6.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Подносилац захтева има пребивалиште на селу	да	5
2	Подносилац захтева лице млађе од 40 год	да	2
3	Подносилац захтева није био укључен у студијску посету из средстава Буџетског фонда за пољопривреду града Зајечара	да	8
4	Подносилац захтева особа женског пола	да	2

2.6.10. Интензитет помоћи: Буџетски фонд за развој пољопривреде града Зајечара меру 402. Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју финансира до утрошка планираних средстава, са учешћем од 100%.

2.6.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број подржаних манифестација
2	Број организованих и посећених манифестација, сајмова, изложби и студијских путовања
	ЗУкупан број одржаних едукација/радионица

2.6.12. Административна процедура: Мера 402.1. ће бити спроведена од стране ЈЛС - одељење за привреду и друштвене делатности, а на основу пријаве - захтева који се подносе Комисији за

подстицање развоја пољопривреде града Зајечара која је одговорна за реализацију ове мере. Средства за ову намену користиће се за: -Финансирање и подршку организацији студијских путовања у земљи и иностранству, стручних скупова, конференција, семинара, предавања, стручних радионица, тренинга и информативних активности и обиласка пољопривредних сајмова које су везане за стручно и техничко унапређење сеоског становништва, пољопривредних произвођача, привредних субјеката из области пољопривредне производње и пољопривредних стручњака. Приликом организовања одласка на сајам пољопривреде или студијско путовање, Комисија ће упутити позив за прикупљање Пријава заинтересованих пољопривредних произвођача на основу којих ће се урадити ранг листа према утврђеним критеријумима из позива. У предвиђеном року Комисија доноси Решење о броју пољопривредних произвођача за које се организује одлазак на сајам или студијско путовање за прихватљиве трошкове до утрошка средстава предвиђених за ову меру а према утврђеним критеријумима за ову меру. Град Зајечар овом мером подржаће и одржавање сајма „Здрово-домаће-природно“, наступ на изложбама као и излагање на сајмовима из области пољопривреде. Избор пружаоца услуга (превоз, кетеринг, штампа промо материјала...) вршиће се у складу са законом о јавним набавкама ("СЛ. гласник РС" , бр.91/2019). Реализација мере–402.2. - Стручно оспособљавање и активности стицања вештина и показне активности. Пружаоц услуга мора да испуњава услове за обављање саветодавних послова у пољопривреди у складу са законом којим се уређују саветодавни послови и стручни послови у области пољопривреде. Предност ће имати пружаоци услуга са територије града Зајечара. Избор пружаоца услуге вршиће се у складу са Законом о јавним набавкама ("СЛ. гласник РС" , бр.91/2019). Средства за ову меру предлаже Комисија за подстицање развоја пољопривреде града Зајечара, а исплату одобрава Градоначелник града Зајечара. Комплетна документација се доставља у једној затвореној коверти. Пријаве се предају услужном центру Градске управе Зајечар или поштом на адресу: Град Зајечар, Трг ослобођења број 1, 19000 Зајечар. Благовременом доставом сматра се препоручена пошиљка предата пошти најкасније до истека последњег дана утврђеног рока за предају конкурсне документације (печат поште), без обзира на датум приспећа. Уколико се предвиђена средства по предметном конкурс не утроше у потпуности, преостали део ће се усмерити на наредни Конкурс Буџетског фонда за пољопривреду који ће се расписати до краја године у оквиру мере.

III. ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА

Табела: Општи подаци и показатељи

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Аутономна покрајина	/	рзс*
Регион	Регион Јужне и Источне Србије	рзс*
Област	Зајечарска област	рзс*
Град или општина	град	рзс*
Површина	1069 km ²	рзс*
Број насеља	42	рзс*
Број катастарских општина	41	рзс*
Број подручја са отежаним условима рада у пољопривреди (ПОУРП)	Мариновац, Селачка	
Демографски показатељи		
Број становника	59461	рзс**
Број домаћинстава	21031	рзс*

Густина насељености (број становника/површина, km ²)	55.6	
Промена броја становника 2011:2002 (2011/2002*100 - 100)	-9.86%	рзс**
- у руралним подручјима АП/ЈЛС	-19.66%	рзс**
Становништво млађе од 15 година (%)	11.90%	рзс**
Становништво старије од 65 година (%)	21.98%	рзс**
Просечна старост	45.5	рзс*
Индекс старења	1.85	рзс*
Без школске спреме и са непотпуним основним образовањем (%)	18.20%	рзс*
Основно образовање (%)	25.60%	рзс*
Средње образовање (%)	43.10%	рзс*
Више и високо образовање (%)	13.10%	рзс*
Пољопривредно становништво у укупном броју становника (%)	45%	Процена
Природни услови		
Релјеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)	Брдско-планинско подручје са зајечарском котлином у центру	Интерни
Преовлађујући педолошки типови земљишта и бонитетна класа	На основу педолошке карте и студије земљишта Тимочке крајине, дефинисано је преко преко 50 типова земљишта, али основу чине највећим делом смонице, смеђе кисело земљиште и алувијална земљишта у долинама река. Највећи део пољопривредног земљишта на територији града Зајечара је пете класе или 27,5%, затим шесте класе или 25,2% и четврте класе 18,4%.	Интерни

Клима (умерено-континентална, субпланинска ...)	Континентални климатски појас, клима је влажно умерена, са топлим и сувим летом и умерено хладном зимама	Интерни
Просечна количина падавина (mm)	560 mm	Интерни
Средња годишња температура (oC)	12,6 oC	Интерни
Хидрографија (површинске и подземне воде)	Црни Тимок, Бели Тимок, Тимок и мањи водотокови (Лубничка река, Ленувачка река, Грлишка, Ласовачка река и др.), постоје и четири вештачка (акумулациона) језера: Грлишко, Рготско, Глоговичко и језеро Совинац као и два термо-минерална извора: Гамзиградска Бања и Николичево	Интерни
Површина под шумом (ha)	28.233 ха	рзс*
Површина под шумом у укупној површини АП/ЈЛС (%)	26,40%	рзс*
Пошумљене површине у претходној години (ha)	5,05 ха	рзс*
Посечена дрвна маса (m3)	8458 m3	рзс*
ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ		
Стање ресурса		
Укупан број пољопривредних газдинстава:	6165	рзс***
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ):	4254	Управа за трезор
- породична пољопривредна газдинства (%)	4244	
- правна лица и предузетници (%)	10	
Коришћено пољопривредно земљиште - КПЗ (ha)	30742 ха	рзс***
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС (%)	28.75%	
Оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци, остало(18) (ha, %)	Оранице и баште 21.225ха 69%; ливаде и пашњаци 7.852ха 25,50%; воћњаци 984ха 3%; виногради 463ха 1,2%; остало 433ха 1,3%	рзс***
Жита, индустријско биље, поврће, крмно биље, остало(19) (ha, %)	Жита 13.666ха 64,39%; крмно биље 5.900ха 27,80%; поврће 327ха 1,55ха; индустријско биље 877ха 4,14%; остало 415ха 2,12%	рзс***
Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству (ha)	4.4 ха	рзс***
Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом (ha)	7141.35 ха	Интерни
Обухваћеност земљишта неким видом удруживања (ha)	/	Интерни
Број пољопривредних газдинстава која наводњавају КПЗ	744	рзс***
Одводњавана површина КПЗ (ha)	/	Интерни
Наводњавана површина КПЗ (ha)	1053 ха	рзс***
Површина пољопривредног земљишта у државној својини на територији АП(20) (ha)	7580.3887 ха	Интерни
Површина пољопривредног земљишта у државној својини која се даје у закуп (ha):	3663.8589 ха	Интерни

- физичка лица (%)	27.5673 ха - 0.55%	Интерни
- правна лица (%)	710.6258 ха - 14.26%	Интерни
Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела (број)	Говеда 7804; свиње 37764; овце и козе 17636; живина 102295; кошнице пчела 13558	рзс***
Трактори, комбајни, прикључне машине (број)	Трактори 9235 комбајни 498 прикључне машине 21455	рзс***

Пољопривредни објекти (број)	За стоку 14383 за пољопр. произв. 8273	рзс***
чч, сушаре, стакленици и пластеници (број)	хладњаче 9, сушаре 10, стакленици 2, пластеници 630,	рзс***
Употреба минералног ђубрива, стајњака и средстава за заштиту биља (ха, број ПГ)	Мин. Ђубриво 13700ха 4389 ПГ стајњак 3083 ха 2933ПГ средства за заштиту биља 10566ха 4 145 ПГ	рзс***
Број чланова газдинства и стално запослених на газдинству:	15.113	рзс***
(на породичном ПГ: на газдинству правног лица/предузетника) (ха)	На ПГ 14944 правно лице 169	рзс***
Годишње радне јединице (број)	6.956	рзс***
Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника (број)	Зем. Задруге 2; Удружења 4 -Удружење пчелара „Зајечар“, -Удружење пчелара „Грљан“, -Удружење воћара „Нектар“ и -Удружење воћара „Зајечарско воће	Интерни
Производња пољопривредних производа(количина):		
- биљна производња (t)	пшеница 42300 тона кукуруз 52500 тона јечам 12080 тона тритикале 6000 тона овас 3720 тона сунцокрет 3300 тона кромпир 10920 тона крмно биље 7220 тона вишња 3500 тона шљива 1320тона	рзс***
- сточарска производња (t, lit, ком.)	нема података	Интерни
ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА		
Рурална инфраструктура		
<i>Саобраћајна инфраструктура</i>		
Дужина путева(km)	520 км	рзс*
Поште и телефонски претплатници (број)	22.815	рзс*
<i>Водопривредна инфраструктура</i>		
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу (број)	17.305 прикључака	рзс*
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу (број)	12.102 прикључака	рзс*
Укупне испуштене отпадне воде (хиљ.м3)	2.270 м3	рзс*
Пречишћене отпадне воде (хиљ.м3)	/	рзс*
<i>Енергетска инфраструктура</i>		
Производња и снабдевање електричном енергијом (број)	ПД за дистрибуцију ел. Енергије „Југоисток“ ДОО Ниш ЕД Зајечар	Интерни

Социјална инфраструктура		
Објекти образовне инфраструктуре (број)	42	рзс*
Број становника на једног лекара	291	рзс*
Број корисника социјалне заштите	5.184	рзс*
Диверзификација руралне економије		
Запослени у секторима пољопривреде, шумарства и водопривреде (број)	196	рзс* рзс***
Газдинства која обављају друге профитабилне активности(30) (број)	696	рзс***
Туристи и просечан број ноћења туриста на територији АП/ЈЛС (број)	Број ноћења 51.226 Број туриста 13.577	рзс*

Трансфер знања и информација

Пољопривредна саветодавна стручна служба (да/не)	да; ПССС Агрознање	Интерни
Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем (број)	2274 РПГ	ПССС